

วารสาร

ISSN 2351- 2034

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๗

วารสาร มจร. นม. สังคมศาสตร์ ปรีทรรณ
JOURNAL OF MCU.NK.Social Science Review

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

รัฐศาสตร์ฐานราก
กับการเมืองก้าวไกล
พระครูศรีปริยัตยารักษ์,ดร.

ธรรมรัฐ ธรรมราชา
กับปรากฏการณ์การเมืองไทย
พระครูศรีสิทธินายก

การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่น
ตามทฤษฎีปาปนิโกสูตร
ขององค์การบริหารส่วน
ตำบลสาธิตา
อำเภอเมืองนครนายก
จังหวัดนครนายก ชวลิต ภูมิ

วารสาร มจร. นม. สังคมศาสตร์ ปรีทรรศน์

JOURNAL OF MCU.NK.Social Science Review

ISSN : 2351-0234

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

จำนวนพิมพ์ : 100 เล่ม

ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน / ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ พระพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ พัฒนาสังคมและการศึกษา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอองค์ความรู้ แนวทางแก้ปัญหาแก่สังคม แนวทางเสริมสร้างความมั่นคงและการอยู่ร่วมกันตามวิถีพุทธ

คณะกรรมการที่ปรึกษา วารสาร มจร. นม. สังคมศาสตร์ ปรีทรรศน์

พระเทพสิมามรณ, ดร.	ที่ปรึกษาอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระราชวัชรคุณบัณฑิต, รศ.ดร.	รองอธิการบดีวิทยาเขตนครราชสีมา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระเมธีสุตาภรณ์, ปธ.9, ผศ.ดร.	รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา เจ้าอาวาสวัดศรีวันต์
พระครูสังวรวิริยกิจ, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	วิทยาเขตนครราชสีมา
พระครูปริยัติวิสุทธิบัณฑิต, ผศ.ดร.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์
รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	วิทยาเขตหนองคาย
รศ.ดร.สิริกร กาญจนสุนทร	ภาควิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บรรณาธิการ : รศ.ดร.พรเชษฐ ภูมิปัญญาอิสกุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : รศ.ดร.พิชิต ปุริมาต

: ผศ.ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์

กองบรรณาธิการ :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หน่วยงานภายนอก

วิทยาเขตนครราชสีมา

พระครูปริยัติวิสุทธิบัณฑิต, ผศ.ดร.

พระเมธีวินัยรส, รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระมหาสุพัตร์ วชิราวุธ, ป.ธ.9, รศ.ดร.

พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รศ.ดร.พรเชษฐ ภูมิปัญญาอิสกุล

รศ.ดร.สิริกร กาญจนสุนทร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รศ.ดร.พิชิต ปุริมาต

รศ.ดร.เอกรัตน์ เอกศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผศ.ดร.เสฐียร ทั้งทองมะดัน

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ดร.ประพันธ์ นิกกระโทก

รศ.ดร.อังฉา หล่อตระกูล

มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

ผศ.ดร.ไพโรจน์ ปุริมาต

รศ.ดร.วันทนา เนาว์วัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

รศ.ดร.ธนิดา ผาดีเสนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผศ.สกุล วงษ์กาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผศ.ดร.พิมพ์จิ บรรจงปฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เลขานุการ : ผศ.ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์

ผู้ช่วยเลขานุการ : ผศ.ดร.ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์, ดร.สุริยะ มาธรรม, นายกุลพัลลภ ขวาท

ศิลปกรรม/เว็บไซต์ : พระสมุห์ธงชัย สุนทรจาโร,ดร.

สำนักงาน สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

เลขที่ 419 ม.7 บ้านหัวถนน ตำบลห้วยทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

โทร : 044-924544 มือถือ : 085-7786284, 083-6819533

จัดพิมพ์โดย

โรงพิมพ์เลิศศิลป์ (1994) ตั้งอยู่ที่ ถ.สุรนารี อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000 โทร. 044-252883

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ

วารสาร มจร. นม. สังคมศาสตร์ ปิทธิทัศน์ (Peer Review)

ภายใน

1. พระครูสุทธกิตติบัณฑิต, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. พระมหาประกาศิต สิริเมโธ ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี
3. รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. รศ.ดร.อภิรักษ์ จันทะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
5. รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
6. รศ.ดร.เดิมนันท์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
7. รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
8. รศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
9. รศ.ดร.พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
10. รศ.ดร.พิชิต ปุริมาต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
11. ผศ.ดร.เสฐียร ทั้งทองมะดัน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
12. ผศ.ดร.ไพรัตน์ ฉิมหา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
13. รศ.ดร.ปัญญา คล้ายเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
14. ผศ.ดร.ไพโรจน์ ปุริมาต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
15. ผศ.ดร.เบญญาภา อัจฉฤกษ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
16. ดร.ประพันธ์ นิกกรโก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

ภายนอก

1. พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. พระมหามหิทธิกร ปิฐุตโตโม ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. รศ.ดร.ณภัทร น้อยน้ำใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
4. รศ.พล.ท.ดร.วีระ วงศ์สรรค์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
5. รศ.ดร.ธิดา ผาติเสนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
6. รศ.ดร.สิริกร กาญจนสุนทร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. รศ.ดร.สุวิทย์ รักสัตย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
8. รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
9. รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
10. รศ.ดร.เอกรัตน์ เอกศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
11. รศ.เนตรชนก บัวนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
12. รศ.ดร.วันทนา เนาว์วัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
13. รศ.ดร.พินิจพรหม เพชรสมบัติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
14. ผศ.ดร.พิมพ์พิชิต บรรจงปฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
15. ผศ.ดร.วินัย ผลเจริญ	มหาวิทยาลัยสารคาม
16. ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
17. ผศ.ดร.วลัยลักษณ์ เขตบำรุง	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
18. ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
19. ผศ.ดร.วิโรจน์ หมั่นเทพ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
20. ดร.วิยะดา วรรณทวินิช	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
21. ผศ.ดร.อำพล นววงศ์เสถียร	มหาวิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก
22. ผศ.สกล วงษ์กาฬสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
23. ผศ.พีรวิชญ์ คำเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
24. ดร.หทัยชนก คตะสมบุญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

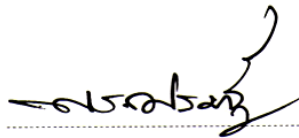
บทบรรณาธิการ

ด้วยวารสาร มจร. นม. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ วิทยาเขตนครราชสีมาฉบับนี้เป็น ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567 มีคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยจากสถาบันภายนอกได้นำเสนอผลงานทางวิชาการที่หลากหลายหัวข้อหลากหลายสาขาวิชา ทั้งนี้กองบรรณาธิการได้ส่งผลงานทางวิชาการเหล่านี้ไปให้กรรมการกลั่นกรองบทความทางวิชาการของแต่ละสาขาวิชาเป็นผู้อ่าน และมอบให้เจ้าของบทความนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนการตีพิมพ์แล้ว และด้วยความตั้งใจของกองบรรณาธิการที่มีความประสงค์จะทำวารสารเล่มนี้ให้สมบูรณ์ตามเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre) ฉะนั้นในวารสารฉบับนี้เน้นการนำเสนอบทความวิชาการด้านวิจัย 3 เรื่อง และบทความวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการบริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาบูรณาการศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม 2 เรื่อง รวมเป็น 5 บทความ

คณะกองบรรณาธิการขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมทำให้วารสาร มจร. นม. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ วิทยาเขตนครราชสีมา ได้เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการสู่สาธารณะตามนโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการขอขอบคุณคณะกรรมการกลั่นกรองทุกท่านที่ได้ใช้ความเพียรพยายามชี้แนะ แนะนำให้มีการปรับปรุงแก้ไขผลงานของแต่ละท่านให้ออกมาได้อย่างถูกต้อง น่าอ่านและเป็นประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ได้กรุณาติดตามผลงานวารสาร มจร. นม. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ วิทยาเขตนครราชสีมา ด้วยดีเสมอมา ซึ่งเราพร้อมที่จะทำหน้าที่สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาบูรณาการศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมต่อไป และท้ายที่สุดขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้จัดทำให้มีวารสารฉบับนี้และโปรดติดตามฉบับต่อไป

ด้วยความปรารถนาดียิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล)

บรรณาธิการ

รัฐศาสตร์ฐานรากกับการเมืองก้าวหน้าไกล

GRASSROOTS POLITICAL SCIENCE AND PROGRESSIVE POLITICS

พระครูศรีปริยัตยารักษ์
Phrakhrusripariyattayarak
วัดสะแก
wat Sakae.
E-mail: songnork@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐศาสตร์ฐานรากในบริบทของการเมืองก้าวหน้าไกล โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมทางการเมืองกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ ผลการศึกษาพบว่า รัฐศาสตร์ฐานรากมิได้จำกัดอยู่เพียงทฤษฎีการใช้อำนาจ แต่เป็นการนำชุดความรู้ไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนยุคใหม่เริ่มปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการเมืองระบบอุปถัมภ์ไปสู่การเมืองเชิงนโยบายที่ปฏิบัติได้จริง โดยสะท้อนผ่านปรากฏการณ์ "การเมืองก้าวหน้าไกล" ที่มุ่งหวังลงโทษนักการเมืองที่ไม่รักษาคำมั่นสัญญา และปฏิเสธอำนาจนิยมในรูปแบบเดิม นอกจากนี้ บทความยังชี้ให้เห็นว่ารากฐานรัฐศาสตร์ไทยมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับหลักพุทธธรรม เช่น แนวคิดจากกฎทันทสูตรที่เน้นการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจปากท้องของประชาชนเป็นอันดับแรก เพื่อสร้างสันติสุขและความมั่นคงในรัฐอย่างยั่งยืน การขับเคลื่อนการเมืองก้าวหน้าไกลจึงเป็นการผสมผสานระหว่างวิถีประชาธิปไตยสมัยใหม่กับหลักคุณธรรมเพื่อกำจัดวงจรอุปาทนและสร้างระบบการเมืองที่โปร่งใสในระดับฐานรากอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: รัฐศาสตร์ฐานราก, การเมืองก้าวหน้าไกล, คุณภาพชีวิต, ระบบอุปถัมภ์, พุทธรัฐศาสตร์

Abstract

This academic article aims to present the knowledge of grassroots political science within the context of progressive politics, focusing on the connection between political activities and the people's quality of life from local to national levels. The study reveals that grassroots political science is not limited to power theories but involves applying knowledge to daily life to foster structural change.

Modern citizens are shifting from patron-client systems toward policy-based politics, as evidenced by the "Progressive Politics" phenomenon, which emphasizes accountability and rejects traditional authoritarianism. Furthermore, the article highlights that Thai political foundations are deeply rooted in Buddhist principles, such as the Kūṭadanta Sutta, which prioritizes solving the people's economic problems to ensure sustainable peace and stability. The drive for progressive politics is thus a synthesis of modern democratic values and moral integrity, aimed at eliminating political corruption and establishing a truly transparent grassroots political system.

Keywords: Grassroots Political Science, Progressive Politics, Quality of Life, Patronage System, Buddhist Political Science

บทนำ

การรวบรวมองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ การใช้อำนาจของผู้มีอำนาจแต่ละยุคสมัยอ้างอิงทำเพื่อประชาชน หลังการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจ ผู้มีอำนาจใช้อำนาจพัฒนาประชาชนฐานรากน้อยมาก คนส่วนมากจน คนส่วนน้อยรวยและมีอำนาจ แม้ได้รัฐบาลประชาธิปไตย ก่อนการเลือกตั้งนำเสนอโนบายขายฝันให้แก่ประชาชนหลังเข้ามาบริหารประเทศประชาชนยังคงเดือดร้อนค่าครองชีพสูงรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายทรัพยากรของรัฐยังคงตกอยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มทุนซึ่งเข้ามาควบคุมผู้มีอำนาจทางการเมืองข้าราชการประจำและตัวแทนต่างๆที่ต่างให้ผลประโยชน์ตอบแทนกันและกัน ส่งผลให้เกิดการทุจริตครอบคลุมหลายวงการ

การใช้อำนาจและกิจกรรมทางการเมืองไม่อาจเปลี่ยนแปลง ให้เกิดการพัฒนาประเทศพัฒนาประชาชนปราศจากการทุจริต แนวคิดทางการเมืองใหม่ถูกนำเสนอเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในอนาคต หลังการเลือกตั้งครั้งใหม่ การเมืองแบบก้าวไกลจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับฐานรากได้ รัฐศาสตร์ฐานรากกับกิจกรรมทางการเมืองแบบก้าวไกล ความคลาดหวังหลังเรียนรู้การใช้อำนาจทางการเมืองการปกครองจะส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนฐานราก นำกิจกรรมทางการเมือง เลือกนักการเมือง เลือกพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมืองที่เชื่อว่าช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในฐานรากเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีความสุข และอาจไม่เชื่อพรรคการเมืองที่นำเสนอโนบายขายฝันดังในอดีต

หลักรัฐศาสตร์ที่ปรากฏในกฎทนต์สูตรเรื่องยัญของพระเจ้ามหาวชิตราชแสดงถึงการแก้ไขปัญหของประชาชนในรัฐภายใต้การปกครองดูแลผู้ปกครองได้ใช้หลักรัฐศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา

เข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้งอันเป็นต้นเหตุของปัญหาตรงตามความต้องการของสมาชิกในรัฐตั้งข้อความในพระไตรปิฎกมี ดังนี้

เมื่อท้าวเธอรับสั่งอย่างนี้ พรหมณ์บุโรหิตกราบทูลว่า 'บ้านเมืองของพระองค์ยังมีเสี้ยนหนาม มีการเบียดเบียน โจรยังปล้นบ้าน ปล้นนิคม ปล้นเมืองหลวง ดักจี้ในทางเปลี่ยว เมื่อบ้านเมืองยังมีเสี้ยนหนาม พระองค์จะโปรดให้ฟื้นฟูพลีกรรมขึ้นก็จะชื่อว่าทรงกระทำการที่ไม่สมควร พระองค์มีพระราชดำริอย่างนี้ว่า 'เราจักปราบปรามเสี้ยนหนามคือโจร ด้วยการประหาร จองจำ ปรับไหมตำหนิโทษ หรือเนรเทศ' อย่างนี้ไม่ใช่การกำจัดเสี้ยนหนามคือโจรที่ถูกต้อง เพราะว่า โจรที่เหลืออกจากที่กำจัดไปแล้วจักมาเบียดเบียนบ้านเมืองของพระองค์ในภายหลังได้แต่การกำจัดเสี้ยนหนามคือโจรที่ถูกต้องต้องอาศัยวิธีการต่อไปนี้ คือ

1. ขอให้พระองค์พระราชทานพันธุ์พืชและอาหารให้แก่พลเมืองผู้ชะมักเขม้นในเกษตรกรรม และการเลี้ยงปศุสัตว์ในบ้านเมืองของพระองค์
2. ขอให้พระองค์พระราชทานต้นทุนให้แก่พลเมืองผู้ชะมักเขม้นในพาณิชย์กรรมในบ้านเมืองของพระองค์
3. ขอให้พระองค์พระราชทานอาหารและเงินเดือนแก่ข้าราชการที่ยันชั้นแข็งในบ้านเมืองของพระองค์

พลเมืองเหล่านั้นจักชวนชายในหน้าที่การงานของตน ไม่พากันเบียดเบียน บ้านเมืองของพระองค์ และก็มีกองพระราชทรัพย์อย่างยิ่งใหญ่ บ้านเมืองก็จะอยู่ร่มเย็น ไม่มีเสี้ยนหนาม ไม่มีการเบียดเบียน ประชาชนจะชื่นชมยินดีต่อกัน มีความสุขกับครอบครัว อยู่อย่างไม่ต้องปิดประตูบ้าน (ที. สี. (ไทย) 9/338/131-132)

แนวคิดรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎกชี้ให้เห็นกิจกรรมการเมืองการปกครองเริ่มต้นจากฐานรากเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนจำนวนมาก รัฐต้องจัดกิจกรรมนโยบายสนับสนุนให้สมาชิกรัฐดำรงชีวิตตามความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ และการเมืองใหม่แบบก้าวไกลจำเป็นจะต้องแสดงนโยบายที่ชัดเจนและปฏิบัติได้เมื่อนำบทเรียนรัฐบาลประชาธิปไตยที่ผ่านมาทบทวน ความต้องการของประชาชนคาดหวังต่อนโยบายต่างๆของพรรคการเมืองช่วงหาเสียง เมื่อเข้าการมีอำนาจทางการเมืองการบริหารเป็นรัฐบาล ไม่สามารถดำเนินการได้ พรรคการเมืองส่วนมากลืมนโยบายที่ให้ไว้แก่ประชาชน เช่น นโยบายที่จะทำทันทีหากได้เป็นรัฐบาล ภายใน 3 เดือน ปัญหาหมอกควันไม่มี ภายใน 6 เดือนจะแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้ได้ และ "นาฬิกาของเราไม่ได้ยืมใครมา เดินตรง" ทั้งนี้จะทำให้ประชาชน "กระเป๋าทุง" ด้วยการปรับหนี้ เติมนเงิน ลดภาษี สร้างเศรษฐกิจใหม่ เป็นต้น (BBC NEWS ไทย, 2567)

การใช้เทคโนโลยีต่างๆบนที่ถ้อยคำเหตุการณ์ต่างๆไว้ถูกย้อนรอยมาถามเมื่อมีอำนาจทางการเมืองและการบริหารการเมืองแบบก้าวไกลจึงจำเป็นจะต้องเป็นการเมืองที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในฐานะรากจริง สร้างชุดความรู้ทางรัฐศาสตร์ตอบสนองการเมืองใหม่เป็น

การเมืองช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนมากกว่าองค์ความรู้อุดมการณ์รัฐ ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน การจัดความรู้ทางรัฐศาสตร์ประกอบด้วย ความรู้เฉพาะด้านรัฐศาสตร์และความรู้เชื่อมโยงกับรัฐศาสตร์ การนำความรู้ไปปรับใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนต้องเหมาะสมสอดคล้องกับการใช้ชีวิต เช่น รัฐศาสตร์กับการเมืองใหม่ ประชาชนต้องทำกิจกรรมทางการเมืองแสดงออกถึงพฤติกรรมทางการเมืองใหม่ ไม่สนับสนุนการทำทุจริตเพื่อแก้ปัญหาจรรยาบรรณทางการเมืองเป็นความอ่อนแอของคนไทย ย่อมพึงพิงผู้มีอำนาจในท้องถิ่น ขอความอุปถัมภ์ ทำให้เกิดระบบหัวคะแนนใช้ควบคุมฐานเสียงและไม่รับฟังเสียงประชาชน หลังลงคะแนนเลือกตั้ง การเมืองในองค์กรหรือในครอบครัวก็เช่นกัน หากยอมรับพฤติกรรมทุจริตใดๆ การเมืองที่แสดงออกจะวนอยู่ในวงจรรยาบรรณ เป็นต้น

รัฐศาสตร์ฐานรากมิติพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน

องค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์เป็นชุดความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของผู้มีอำนาจทางการเมืองปกครองกับประชาชนภายในรัฐ ซึ่งสนับสนุนกันและกัน การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนมองทั้งมิติการใช้อำนาจ การควบคุมดูแล การยินยอม เชื่อมโยงกับมิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมต่างๆ ในรัฐ ลักษณะความสัมพันธ์กับวิชาทางรัฐศาสตร์ถูกนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมสอดคล้องกับการใช้ชีวิตของประชาชน รัฐศาสตร์ฐานรากประกอบด้วยมิติความรู้สำหรับพัฒนาประชาธิปไตย ดังนี้

องค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ หลักการทางรัฐศาสตร์รัฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงเรื่องราวทางการเมือง คำว่า รัฐศาสตร์ กับ การเมือง มักใช้แทนกันได้ แต่ก็มีข้อแตกต่างที่สำคัญคือ รัฐศาสตร์ เป็นเรื่องที่หนักไปทางวิทยาการ หรือเป็นศาสตร์ที่มีการจัดระบบหมวดหมู่อย่างชัดเจน ส่วนการเมืองมีลักษณะหนักไปเชิงการกระทำหรือเป็นกิจกรรม การเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อมนุษย์ (สุชาติ ใหม่อ่อน, 2564) ประชาชนสามารถนำองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ปรับใช้ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเริ่มต้นด้วยตัวของประชาชนเองก่อน เนื่องจากการปรับใช้ ผู้ใช้ความรู้จะรู้ว่าต้องการใช้ความรู้ทางรัฐศาสตร์เกี่ยวกับประเด็นใด ส่วนนักวิชาการนั้นได้รวบรวมความรู้ทางรัฐศาสตร์และความรู้เชื่อมโยงกับรัฐศาสตร์บริการทางวิชาการแก่ประชาชน

องค์ความรู้เชื่อมโยงทางรัฐศาสตร์ ลักษณะรัฐศาสตร์กับองค์ความรู้ ธรรมดาๆ ที่เกิดขึ้นในรัฐ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา จิตวิทยา จริยธรรม นิติศาสตร์ เป็นต้น ประวัติศาสตร์ เป็นปรากฏการณ์ หลักฐาน ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ใช้เป็นรากฐานพัฒนาชาติ เช่น ประเทศไทยตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประชาธิปไตยแบบไทยๆ วัฒนธรรมไทยส่งผลให้เกิดการเมืองการปกครองระบบอุปถัมภ์ เป็นต้น การปรับใช้องค์ความรู้ประชาชนต้องเลือกความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายๆ เรื่องมาใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การอยู่ร่วมกันในชุมชน สังคมชนบทมีประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ การพัฒนา

คุณภาพชีวิตพลั้งชุมชน พลังเครือญาติ กิจกรรมการเมืองแบบเครือญาติมีผลโดยตรงต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่รัฐจัดขึ้น เป็นต้น

องค์ความรู้เชื่อมโยงกับการบริหารจัดการรัฐ ลักษณะการใช้อำนาจลดลง เน้นจัดการให้เกิดความร่วมมือภายในรัฐ เช่น การบริหารงานบุคคล การบริหารองค์กร การบริหารงาน คลังและงบประมาณการวางแผนและบริหารโครงการการวางแผนกำลังคน พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร นโยบายสาธารณะ เป็นต้น (ประเสริฐ ธิลาวัณ, 2561) การปรับใช้องค์ความรู้เชื่อมโยงกับการบริหารจัดการรัฐขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่างๆที่ประชาชนเผชิญอยู่ โดยส่วนมากจะใช้อำนาจและหลักการทางรัฐศาสตร์ควบคู่กับการใช้วิธีการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ควบคู่กับรัฐศาสตร์เสมอขึ้นอยู่ลักษณะของกิจกรรมต่างๆที่กระทำ อาจเน้นหนักไปที่การใช้อำนาจทางการเมืองการปกครองก่อนหรืออาจเลือกใช้ใช้อำนาจทางการบริหารจัดการก่อน จึงเลือกปฏิบัติตามบทบาท อำนาจหน้าที่ทางการเมืองการปกครอง

องค์ความรู้เชื่อมโยงกับการเมือง กิจกรรมทางการเมืองการปกครองประชาชนรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ แต่การเมืองการปกครองมิได้ถูกนำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชนได้ทั้งหมด กิจกรรมทางการเมืองการปกครองอาจนำไปใช้ร่วมกับองค์ความรู้อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์เพื่อให้เกิดการประยุกต์ใช้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เช่น นักการเมืองกำหนดนโยบายสาธารณะที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และนักการเมืองเมื่อเข้าทำหน้าที่การบริหารจัดการงบประมาณ เลือกดำเนินกิจกรรมต่างๆตามแผนงานและงบประมาณที่ตนเองกำหนดไว้ ถ้าหากว่า นักการเมืองมีพฤติกรรมทุจริตจะไม่สามารถดำเนินการต่างๆเพื่อให้นโยบายสาธารณะเหล่านั้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอาจไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยเหตุผลดังกล่าว ประชาชนจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมและกิจกรรมทางการเมืองเพื่อให้ นักการเมืองได้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตอบสนองความต้องการของประชาชน การเคลื่อนไหวทางการเมืองบนฐานของการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ สื่อสังคม และการเปลี่ยนแปลง เป็นพลังเกิดการประท้วงมุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (พระมหาพิพัฒพงศ์ วงษ์ชาลี, 2565)

พระพุทธรศาสนารากฐานรัฐศาสตร์ไทย

องค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ทางการเมืองการปกครองของไทย อธิบายตามแนวคิดของชาติตะวันตก แต่พฤติกรรมและการใช้ความรู้ทางรัฐศาสตร์มีพัฒนาการจากการเมืองการปกครองส่งต่อจากสภาพภูมิรัฐศาสตร์และสภาพสังคมภูมิภาคแห่งนี้ พัฒนาสู่รูปแบบการเมืองการปกครองของไทยเริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงรัฐศาสตร์ปรากฏการณ์การเมืองการปกครองไทยในปัจจุบัน การพัฒนาองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์แบบไทยๆ จึงมีรากฐานจากการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ดังนี้

หลักธรรมปกครองรัฐ การเมืองการปกครองของไทยในยุคก่อนสุโขทัยจนถึงยุคสุโขทัย การใช้กฎหมายทางการเมืองการปกครองหรือระเบียบต่างๆ ยังไม่มีการระบุไว้ชัดเจน รูปแบบและกิจกรรมการเมืองการปกครองเป็นลักษณะการใช้หลักธรรมประเพณีและวัฒนธรรมให้เกิดการอยู่ร่วมกัน หลักฐานที่แสดงถึงการมีอยู่ของผู้ปกครอง และชนชั้นสูงสมัยทวารวดีจารึกเป็นตัวอักษรปัลลวะภาษาสันสกฤต อายุประมาณราวพุทธศตวรรษที่ 11-16 ข้อความในจารึกปรากฏพระนามของผู้ปกครอง และชนชั้นสูงสมัยทวารวดีที่เป็นหลักฐานประเภทลายลักษณ์อักษร เนื้อหาจะกล่าวถึงการบริจาทาน และการสรรเสริญผู้นำ ว่ามีคุณวิเศษเช่นเดียวกับเทพเจ้าทางศาสนาพราหมณ์ เป็นต้น (สุพิชฌาย์ จินดาวัฒนภูมิ, 2563) รัฐเน้นหลักศีลธรรมร่วมกับกิจกรรมต่างๆภายในรัฐเกิดเป็นประเพณีและวัฒนธรรมให้สมาชิกในรัฐได้อยู่ร่วมกัน พัฒนาการต่อมาในสมัยสุโขทัยมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทมาประยุกต์ใช้กับการปกครองแบบพ่อปกครองลูกและปกครองรัฐให้มีความสงบควบคู่กับการขัดเกลาจิตใจประชาชน (อนันต์ ชูติและคณะ, 2553) ระบุชัดเจนในการและใช้หลักศาสนาไตรภูมิพระร่วงใช้ขัดเกลากล่องเก่าจิตใจสมาชิกในรัฐให้มีคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อสร้างความสงบสุขภายในรัฐ

หลักศีลธรรมเป็นหลักการหลักปฏิบัติให้สมาชิกในรัฐมีพฤติกรรมไม่เบียดเบียนกันและกันอยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุขหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเถรวาทที่ปรากฏในพระไตรปิฎกสมาชิกในรัฐควรจะมีจิตใจที่เป็นกุศลงดเว้นจากการเบียดเบียนกันและกันความเจริญย่อมเกิดขึ้น เรื่องความเจริญด้วยอายุและวรรณะ เป็นต้น

ภิกษุทั้งหลาย ลำดับนั้น มนุษย์เหล่านั้นจักปรึกษากันอย่างนี้ว่า 'พวกเราสูญสิ้นญาติมากมาย เช่นนี้ เพราะยึดถืออกุศลธรรมเป็นเหตุ ทางที่ดี พวกเรา ควรทำกุศล ควรทำกุศลอย่างไรดี ทางที่ดี พวกเราควรงดเว้นจากปาณาติบาต(การฆ่าสัตว์) ควรสมาทานประพฤติกุศลธรรมนี้' แล้วจึงพากันงดเว้นจากปาณาติบาต สมาทานประพฤติกุศลธรรมนี้ เพราะสมาทานกุศลธรรมเป็นเหตุ พวกเขาจักเจริญด้วยอายุบ้าง เจริญด้วยวรรณะบ้าง บุตรของมนุษย์ทั้งหลายที่มีอายุขัย 10 ปี จักมีอายุขัยเพิ่มขึ้นเป็น 20 ปี (ที.ปา. (ไทย) 11/105/75-76)

รัฐที่มีพัฒนาการเจริญอย่างต่อเนื่อง เกิดจากสมาชิกในรัฐทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองมีพฤติกรรมตั้งอยู่ในศีลธรรมไม่เบียดเบียนกันและกัน ส่งผลให้ความเจริญเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงอายุ วรรณะ ทรัพยากรต่างๆ ภายในรัฐ เกิดขึ้นต่อเนื่องส่งผลให้รัฐเจริญรุ่งเรือง แต่ถ้าสมาชิกในรัฐไม่ตั้งอยู่ในศีลธรรม มีการเบียดเบียนกันและกันด้วยกายวาจาใจ กระทำทุจริตต่างๆส่งผลให้รัฐล่มสลาย เพราะความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองต่อผู้ปกครอง ระหว่างสมาชิกรัฐกับสมาชิกรัฐหรือระหว่างผู้ปกครองกับสมาชิกรัฐ รัฐนั้นอาจมีอายุสั้นและล่มสลายในเวลาต่อมา

กล่าวได้ว่า รัฐศาสตร์เป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนขึ้นอยู่กับการนำองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิตจริงของประชาชน องค์ความรู้

ทางรัฐศาสตร์ของประเทศไทยมีพัฒนาการจากการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาผสมผสานกับ ประเพณีวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองตามภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคแห่งนี้ส่งผลต่อพัฒนาการ ทางการเมืองการปกครององค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์เป็นแบบฉบับรัฐศาสตร์ของไทยผสมผสานกับ แนวคิดทางรัฐศาสตร์ของชาติตะวันตกให้เกิดการนำความรู้ทางรัฐศาสตร์ไปจัดกิจกรรมทางการเมือง การปกครองเพื่อให้มีการใช้องค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์พัฒนาประชาชนตั้งแต่ระดับฐานรากให้มีความ มั่นคงมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การเมืองก้าวไกล

การเมืองแบบก้าวไกลเป็นรูปแบบและกิจกรรมทางการเมืองผ่านการแสดงออกและ เคลื่อนไหวทางการเมืองในรูปแบบต่างๆมีความหลากหลายของกลุ่มการเมืองตั้งแต่เยาวชนรุ่นใหม่ จนถึงกลุ่มนักการเมืองผู้สูงอายุเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากระบบการเมือง ที่เน้น กิจกรรมทางฐานเสียงและการอุปถัมภ์ทางการเมืองการใช้อำนาจทางการเมืองในลักษณะของอำนาจ นิยมการใช้อำนาจทางเผด็จการเพื่อควบคุมปัญหาสังคมปัญหาทางการเมือง

รูปแบบการเมืองแบบก้าวไกลเป็นการระดมความคิดเห็นที่แตกต่างและความหลากหลายทาง การเมืองภายใต้กลุ่มการเมืองที่มีแนวคิดทางการเมืองแบบใหม่ จัดกิจกรรมทางการเมืองเพื่อต่อต้าน ระบบอำนาจนิยมซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองของไทยส่งต่อมายาวนานจนถึงปัจจุบัน การจัดกิจกรรมทางการเมืองแสดงออกถึงการต่อต้านและปฏิเสธอำนาจรูปแบบการปกครองในรูป แบบเดิมเพื่อให้เกิดการนำการเมืองแบบประชาธิปไตยมาใช้กับสังคมไทย

การเลือกตั้งปี 2562 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มอำนาจทางการเมืองที่บริหาร ประเทศไทยมายาวนานกว่า 8 ปีเปลี่ยนแปลงเป็นกลุ่มการเมืองมีแนวคิดเสรีประชาธิปไตย ส่งผลให้ เกิดการชนะเลือกตั้งมีผู้แทนประชาชนส.ส.เป็นจำนวนมากและนักการเมืองกลุ่มอำนาจเดิมได้ล้มสลาย แต่ถ้าวางกลุ่มการเมืองแบบก้าวไกลและเสรีประชาธิปไตยยังไม่สามารถรวมพลังและจัดตั้งรัฐบาลได้ เนื่องจากแนวคิดทางการเมืองและข้อกฎหมายที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญไม่สามารถให้เกิดการร่วมจัดตั้ง รัฐบาลได้สำเร็จส่งผลให้เกิดรูปแบบและกิจกรรมทางการเมืองแบบใหม่ในลักษณะผสมผสานระหว่าง อำนาจเก่ากับกลุ่มอำนาจใหม่ในรูปแบบประชาธิปไตย

รูปแบบการเมืองใหม่ในลักษณะผสมผสานระหว่างกลุ่มอำนาจเก่ากับกลุ่มอำนาจใหม่จัดตั้ง รัฐบาลบริหารประเทศถูกมองถึงคุณธรรมและสัจจะที่เคยให้ไว้ก่อนการเลือกตั้งภายหลังการเลือกตั้ง ทำให้เกิดการเปลี่ยนชั่วคราวทางการเมืองและเกิดการผสมผสานระหว่างพักร่วมรัฐบาลและพรรคร่วมฝ่าย คำนึงที่มีลักษณะแนวคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันแต่ต้องร่วมทำหน้าที่บทบาททางการเมืองใน รูปแบบเดียวกันและผลจากการบริหารราชการแผ่นดินพรรคการเมืองที่เป็นกลุ่มประชาธิปไตยไม่ สามารถดำเนินนโยบายต่างๆที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนการเมืองแบบประนีประนอม

อุปถัมภ์กันและกันย้อนกลับมาเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองเกิดการทุจริตและสร้างมาตรฐานใหม่เกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคมไทย

กระแสการเมืองใหม่แบบการเมืองก้าวไกลจุดประกายให้ระบอบการเมืองรุ่นใหม่รวมตัวเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่เวทีทางการเมืองทดแทนกลุ่มการเมืองที่ถูกยุบพรรคทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเกิดการย้ายพรรคการเมืองแต่กลุ่มการเมืองแบบก้าวไกลพัฒนาการสู่การเมืองแบบใหม่เน้นการจัดกิจกรรมทางการเมืองการจัดทำนโยบายของพรรคการเมืองช่วงเลือกตั้งและหลังเลือกตั้งต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงหลีกเลี่ยงการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองลักษณะขายฝันไม่สามารถปฏิบัติได้หลังเข้ามาบริหารราชการแผ่นดิน การเมืองแบบก้าวไกลจึงเป็นรูปแบบและกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาซึ่งนักการเมืองนิยมขายฝันให้สัญญากับประชาชนแต่เมื่อเข้าสู่การมีอำนาจทางการเมืองไม่สามารถดำเนินการได้การเมืองแบบก้าวไกลจึงเป็นการเมืองลักษณะประชาชนลงโทษเมื่อมีการเลือกตั้งใหม่กระแสการเมืองแบบก้าวไกลจึงเป็นกระแสแห่งการจุดประกายลงโทษนักการเมืองที่ไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน

กล่าวได้ว่า การเมืองแบบก้าวไกลเป็นการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนมุ่งลงโทษนักการเมืองนักจัดกิจกรรมทางการเมืองที่ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้และประชาชนได้ใช้อำนาจกิจกรรมทางการเมืององค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์มาใช้ในการจัดกิจกรรมทางการเมืองแบบใหม่เน้นความเจริญก้าวหน้าทางการเมืองเพื่อให้การเมืองมีการพัฒนาก้าวไกลไกลกว่าการเมืองรูปแบบเดิมในลักษณะอุปถัมภ์และใช้อำนาจทางการเมืองสร้างทุจริตทางการเมือง และนำหลักธรรมคุณธรรมทางพระพุทธศาสนามาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักการเมืองประชาชนเพื่อให้ประเทศมีความเจริญรุ่งเรือง

บทสรุป

รัฐศาสตร์ฐานรากกับการเมืองก้าวไกลเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับผูกครองรัฐ ใช้ความรู้ทางรัฐศาสตร์ ความรู้ทางการเมืองการปกครอง การใช้อำนาจสิทธิเสรีภาพของตนเองเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครองของประเทศไทย และความรู้ทางรัฐศาสตร์ในลักษณะสัมพันธ์กับองค์ความรู้อื่นๆเชื่อมโยงกับองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ เช่น การใช้ประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาพัฒนาสู่การเมืองการปกครองของไทย การนำบทเรียนทางการเมือง การใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อทำทุจริตทางการเมือง ประชาชนลงโทษนักการเมืองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ร่วมพัฒนาการเมืองแบบก้าวไกลเพื่อให้เกิดการทำกิจกรรมทางการเมืองตามที่ให้สัญญาไว้แก่ประชาชน และประชาชนเรียนรู้ ใช้ความรู้ทางรัฐศาสตร์พัฒนาทางการเมืองการปกครอง พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในฐานะสมาชิกรัฐ พัฒนากิจกรรมต่างๆเพื่อให้เกิด

การนำหลักคุณธรรมศีลธรรมมาใช้ในการบริหารจัดการรัฐ การการปกครองปราศจากทุจริต ส่งเสริมให้มีการใช้คุณธรรมสร้างสุจริตทางการเมืองการปกครองเพื่อการเมืองก้าวหน้าไกลจริง

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย. **สองเศรษฐกิจปี 2565 ก้าวแรกหลังมรสุมโควิด 19**. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.bot.or.th/th> [4 กรกฎาคม 2567].

ประเสริฐ ธิลาวัณ. (2561). **ความรู้เบื้องต้นทางรัฐประศาสนศาสตร์**. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2.

พระมหาพิพัฒพงศ์ วงษ์ชาลี. (2565). การเคลื่อนไหวทางการเมืองบนฐานของการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่: สื่อ สังคมและการเปลี่ยนแปลง, **วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา** 4 (3) 275-282

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 9/338/131-132.

สุชาติ ไหมอ่อน. (2564). **ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์** ปัตตานี : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี, 4.

สุพิชฌาย์ จินดาวัฒนภูมิ. (2563). **หลักฐานการมีอยู่ของผู้ปกครอง และชนชั้นสูงสมัยทวารวดี** งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 12 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม / จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย 9 - 10 กรกฎาคม 2563

อนันต์ ชูติและคณะ. (2553). **นำชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร**. จังหวัดสุโขทัย : โรงพิมพ์วิทยา คอมพิวเตอร์ ออฟเซต จังหวัดสุโขทัย, 12

อัศวศิริ ลาปี่อี. (2566). ความหลากหลายของกระบวนทัศน์ใหม่ในการเมืองฐานราก: ภาพสะท้อนมุมมองผู้ปฏิบัติการทางการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี, **วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ** 12 : 68-84

B B C NEWSไทย. **เลือกตั้ง 2562 : คำมั่นสัญญา 4 พรรคการเมืองบนเวทีปราศรัยส่งท้าย**. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.bbc.com/thai/thailand-47664299> [4 กรกฎาคม 2567].

ธรรมรัฐ ธรรมราชากับปรากฏการณ์การเมืองไทย DHARMARAT DHARMARAJA AND THE THAI POLITICAL PHENOMENON

พระครูศรีสิทธินายก

Phrakruwithansutaphirom

วัดบ้านใหม่

Ban Mai Temple.

E-mail: Thi_Wor@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารากฐานทางความคิดและพฤติกรรมทางการเมืองและเสนอแนวทางการสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาการเมืองที่ยั่งยืน จากการศึกษาพบว่าด้านรากฐานทางการเมืองไทย การเมืองไทยได้รับอิทธิพลจากคติความเชื่อเรื่อง “ธรรมราชา” ซึ่งเป็นหลักการครองราชย์ด้วยธรรมที่ปลูกฝังอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยมีอิทธิพลต่อความคาดหวังของประชาชนต่อจริยธรรมของผู้นำ ด้านการประยุกต์ใช้ธรรมรัฐและธรรมราชา ในยุคเปลี่ยนผ่าน พบบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการเป็นศูนย์รวมจิตใจและแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองผ่านหลักทศพิธราชธรรม ขณะที่ “ธรรมรัฐ” หรือธรรมาภิบาลถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อสร้างความโปร่งใส และด้านแนวทางการพัฒนา การสร้างการเมืองที่มั่นคงต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างหลักธรรมราชา (จริยธรรมผู้นำ) และธรรมรัฐ (กลไกการบริหารจัดการที่ดี) เพื่อสร้างสมดุลระหว่างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของไทย

คำสำคัญ: การเมืองไทย, ธรรมาภิบาล, ธรรมรัฐ, ธรรมราชา

Abstracts

This academic article aims to study the foundations of political thought and behavior and to propose guidelines for establishing good governance for sustainable political development. The study's findings regarding the foundations of Thai politics indicate that Thai politics has been influenced by the concept of "Dhamma-Raja" (Righteous Kingship), a principle of reigning with righteousness that has been deeply embedded in Thai society for a long time. This concept influences public

expectations regarding the ethics of leaders. Regarding the application of Dhamma-State and Dhamma-Raja during transitional periods, the monarchy has played a role as a spiritual center and in resolving political crises through the "Ten Kingly Virtues" (Tossapit Ratchatham). Meanwhile, "Dhamma-State" or Good Governance has been utilized as a tool for bureaucratic and political reform to ensure transparency. In terms of development guidelines, establishing political stability requires the integration of Dhamma-Raja (leadership ethics) and Dhamma-State (good management mechanisms). This integration aims to balance authority with responsibility toward the people, ultimately leading to the development of a democracy that is consistent with Thailand's cultural context.

Keywords: Dhamma-State, Dhamma-Raja, Thai Politics, Good Governance

บทนำ

ปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยปัจจุบัน แนวโน้มความขัดแย้งทางการเมืองสูงขึ้น อาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศไทย รัฐในฐานะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในรัฐให้เกิดการจัดการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แต่สภาพความเป็นจริง ความขัดแย้งยังมีแนวโน้มขัดแย้งสูงขึ้น การแก้ปัญหาที่ผ่านมานิยมใช้อำนาจบีบให้เปลี่ยนแปลง เขียนกฎหมายให้สมาชิกรัฐต้องปฏิบัติตาม ใช้ข้าราชการประจำและบุคลากรสายสนับสนุน นักการเมืองเป็นกลไกในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ในรัฐ และถูกตั้งคำถามว่าบริหารจัดการรัฐด้วยวิธีการใช้อำนาจบีบให้เปลี่ยนแปลง การใช้กฎหมายบังคับ การสร้างกระแสทางการเมือง การใช้การสื่อสารข้อมูลเท็จและจริงกำหนดทิศทางการเมือง ช่วยให้การเมืองไทยเกิดการอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข เกิดสันติสุข สร้างความยุติธรรมได้จริงหรือไม่ และเหตุใดผู้มีอำนาจทางการเมือง ผู้มีอำนาจบริหารรัฐ ผู้มีความรู้ประสบการณ์ยังไม่สามารถพัฒนาการเมืองไทยให้เกิดประชาธิปไตย สร้างความสงบสุขได้

การเมืองไทย กิจกรรมต่างเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้ง คำถามแรกๆ “ความยุติธรรมเจ้าหน้าที่รัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ยุติธรรม” มองถึงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้วยกับกิจกรรมต่างๆ ของรัฐ การปฏิบัติงานภายใต้กรอบกฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่รัฐกำหนดให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตามด้วยความเคร่งครัดและการใช้ดุลพินิจอย่างเหมาะสม มองถึงการใช้อรรถาภิบาลในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ รัฐบริการ ปฏิบัติงานด้วยธรรมและธรรมรัฐเป็นข้อเรียกร้องสำหรับการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด ความเท่าเทียมในสังคม ให้ความสำคัญกับค่านิยมและการลดบทบาทหน้าที่ของ

รัฐในการให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้รวดเร็วทันสมัยต่อสถานการณ์ สำหรับแนวทางส่งเสริมการเป็นธรรมรัฐ คือ ความเป็นวิชาชีพนักรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อสะท้อนคุณค่าและภาพพจน์ที่ดีของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจหน้าที่โดยการคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ (อารี ผสานสินธวงศ์, 2565) ปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในปัจจุบันยังคงเชื่อมโยงกับปัญหาความต้องการโดยเฉพาะคุณธรรมของผู้ปฏิบัติงานภายในรัฐและผู้ที่มิอำนาจสูงสุดที่สามารถสร้างศรัทธาให้แก่ประชาชนในรัฐให้เป็นหนึ่งเดียวภายใต้คุณธรรมธรรมรัฐและธรรมราชา

ปรากฏการณ์การเมืองไทย

ปรากฏการณ์การเมืองไทยความขัดแย้งความรุนแรงทางการเมืองการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐองค์กรต่างๆภายใต้รัฐธรรมนูญและองค์กรที่เป็นภาคเอกชนการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่เข้าไปมีกิจกรรมเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการบริหารจัดการรัฐการใช้อำนาจรัฐและการใช้อิทธิพลภาพในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองปรากฏการณ์ที่ปรากฏให้เห็นสังคมรับรู้ได้โดยธรรมชาติคือการปฏิบัติที่เอนเอียงเข้ากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งการตีความทางข้อกฎหมายการตีความแนวปฏิบัติรวมถึงการกระทำต่างๆเน้นตีความเข้ากับความคิดเห็นของตนเองก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองนำไปสู่การเอนเอียงในด้านอื่นๆที่สร้างการอยู่ร่วมกันส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในทางการเมืองสูงและเกิดความวุ่นวายภายในรัฐ

ปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในอดีต นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองปี 25475 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มิถุนายน 2475 คือความขัดแย้งในสังคม อันเป็นเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความคิดเห็นทางการเมือง และเรื่องราวทางการเมืองของ คณะการเมืองคณะหนึ่ง พรรคการเมืองพรรคการเมืองหนึ่งที่มีชื่ออยู่ในประวัติศาสตร์ชาติไทยยุคใหม่ ว่า คณะราษฎร ซึ่งได้มีบุคคลบางกลุ่มบางคณะในคณะนี้ พยายามที่จะลบล้างชื่อคณะราษฎรออกจากหน้าประวัติศาสตร์ชาติไทย หรือพยายามบิดเบือนข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ของคณะราษฎร หรือสถานการณ์ขณะนั้นให้ผิดไปจากความจริง (สุพจน์ ตำนตรระกุล, 2567)

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองความขัดแย้งทางการเมืองเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ตามธรรมชาติของการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันกลุ่มคณะราษฎรแม้ว่าจะมีจุดเป้าหมายเดียวกันในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองช่วง 2475 ในขณะเดียวกันความคิดเห็นของกลุ่มคณะราษฎรเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆทางการเมืองก็มีได้เหมือนกันส่งผลให้การจัดกิจกรรมต่างๆทางการเมืองก่อให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มคณะราษฎรนำไปสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในสังคมไทย

กิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มคณะราษฎร ระหว่างครองอำนาจทางการเมือง การบริหารจัดการทางการเมืองเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจเดิมสู่อำนาจใหม่ ซึ่งยังไม่เป็นการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามอุดมการณ์ วนเวียนอยู่กับกลุ่มอำนาจที่เข้ามายึดอำนาจ คือ คณะราษฎร

และเกิดการช่วงชิงอำนาจ ความคิดที่เห็นแตกต่างระหว่างอำนาจเก่า กลุ่มอำนาจใหม่ กลุ่มอำนาจใหม่ที่ขัดแย้งกันเองส่งผลให้ตลอดระยะเวลา 25 ปี มีการช่วงชิงอำนาจกันเองในกลุ่มคณะราษฎร จนกระทั่งสิ้นสุดอำนาจลง ประเทศไทยหยุดชะงักและหม่นอยู่ในวังวนของ “รัฐประหาร” กับ “เหตุการณ์กบฏ” มากมายหลายครั้ง ซึ่งฟังดูแล้วช่างย้อนแย้งเหลือเกิน ถ้าจะบอกว่านี่คือการแย่งชิงอำนาจกันเองของกลุ่มคนที่ถูกเรียกว่า เป็นผู้ก่อร่างประชาธิปไตยให้แก่ประเทศ (The Truly Untrue Stories, 2567)

ปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในปัจจุบัน นับตั้งแต่ปี 2540 ถึงปี 2567 การเมืองไทยช่วงปี 2540 เกิดกระแสต่อต้านอำนาจรัฐประหาร การสร้างรัฐธรรมนูญของประชาชน การเมืองใหม่สุจริต เริ่มจากการเลือกตั้ง ปฏิรูปการเมืองไทย ต่อต้านขายสิทธิขายเสียง เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมร่างรัฐธรรมนูญกำหนดทิศทางประเทศ ประชาชนมีเสรีภาพ มีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมือง ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยประชาชน ร่วมทำให้ระบบการเมืองมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ แต่หลังมีรัฐธรรมนูญและการเมืองใหม่ไม่นาน การบริหารรัฐที่ขาดคุณธรรมไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม นำไปความขัดแย้งทางการเมืองที่เริ่มต้นตั้งแต่เดือนกันยายน 2548 และจบลงรูปแบบเดิมรัฐประหาร ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร

แม้การเรียกร้องคุณธรรม แนวปฏิบัติที่รัฐต้องทำจะถูกระบุในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 แต่กลุ่มการเมืองเริ่มวางแผนให้เกิดการลดทอนความสำคัญของสถาบันการเมืองจากการเลือกตั้งในกระบวนการสรรหาและการตรวจสอบอำนาจขององค์กรอิสระให้น้อยลง ส่งผลต่อการใช้อำนาจทางการเมืองเอื้อประโยชน์ตนเองและพวกพ้องทางการเมือง ละเลยคุณธรรมทางการเมือง

การทุจริตทางการเมืองในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ยังคงหม่นวนอยู่รอบตัวชายที่ชื่อ “ทักษิณ ชินวัตร” จุดประเด็นชุมนุมทางการเมืองหลังนายทักษิณ ชินวัตร กลับคืนสู่สังคมไทยพร้อมคำถามการปฏิบัติต่อนายทักษิณ ชินวัตร เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ในหลายมุม รวมทั้งการตั้งคำถามถึงแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องหาในคดีต่างๆ ที่ดูแนวปฏิบัติต่อผู้ต้องหาคนอื่น

ปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในอนาคต นับตั้งแต่เหตุการณ์ทางการเมืองหลังปี 2567 ที่คาดหวังให้เกิดขึ้น อนาคตการเมืองไทยและระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยสังคมไทยเป็นสังคมที่ผสมผสานวัฒนธรรมต่างๆ คนไทยเป็นคนที่หลากหลายวัฒนธรรม มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีความเอื้ออารี มีน้ำใจ ไม่สุดโต่งในลัทธิใด ๆ มีศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ พิธีกรรมต่าง ๆ วัฒนธรรมจีนก็มีบทบาทอย่างมากในสังคมไทย วัฒนธรรมไทยในลักษณะของไทยาภิวัตน์ สังคมไทยจึงไม่ใช่สังคมที่หยุดนิ่ง คาดหวังก็คือความชอบธรรมทางการเมืองสามารถจะปรับตัวเข้ากับโลกยุคใหม่ และสามารถนำประเทศไทยก้าวไปในสังคมโลกอย่างมีสง่างาม (ลิขิต ธีรเวคิน, 2567)

การสื่อสารทางการเมืองจุดกระแสการเมืองใหม่ เกิดการก้าวข้ามการเมืองของนักเลือกตั้ง หลังเลือกตั้งในวันที่ 14 พฤษภาคม 2566 ประชาชนสร้างการเปลี่ยนแปลงการเมืองใหม่ กลุ่มอำนาจ

เดิมภายใต้รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ไม่สามารถรักษาอำนาจไว้ได้ ปรับสู่ระบอบประชาธิปไตยที่คิดว่าจะเกิดขึ้นจริงหลังเลือกตั้ง แต่ความจริงการเมืองไทยก็ยังวนอยู่รูปแบบเดิม คุณธรรมนักการเมืองพรรครัฐบาลถูกตั้งคำถาม การขาดสัจจะต่อกันเพื่อให้โอกาสแก่ประเทศ การเมืองขาดคุณธรรมควรเปลี่ยนในอนาคต

สรุปได้ว่า ปรากฏการณ์การเมืองไทย เหตุการณ์ทางการเมืองตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันถูกนำมาใช้จัดกิจกรรมทางการเมืองเพื่อให้เกิดการใช้อำนาจรัฐตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความแตกต่างความต้องการมาก คุณธรรมผู้ใช้อำนาจรัฐถูกตั้งคำถาม ถูกเรียกหามากที่สุดเพื่อให้ความขัดแย้งทางการเมืองลดลง การเมืองนิ่ง ความสามัคคีเกิด รัฐพัฒนาต่อไปได้ แต่การเมืองไม่นิ่ง เกิดความวุ่นวายภายในรัฐ ผู้ใช้อำนาจรัฐขาดคุณธรรม ขาดศูนย์รวมศรัทธารัฐไม่อาจพัฒนากิจกรรมภายในรัฐได้ การพัฒนารัฐ พัฒนาประเทศ คุณธรรมผู้ใช้อำนาจรัฐ คุณธรรมพระราช คุณธรรมศูนย์รวมศรัทธา คุณธรรมนักการเมืองและคุณธรรมประชาชนในรัฐเป็นสิ่งที่ต้องมีและทำให้เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาคนของรัฐให้มีคุณธรรมอันเป็นรากฐานการพัฒนารัฐหรือพัฒนาประเทศ

ธรรมรัฐ

ธรรมรัฐ รูปแบบการปกครอง มีธรรมและใช้ธรรมสร้างกฎเกณฑ์กติกา ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย โดยเฉพาะการใช้อำนาจรัฐการก่อตั้งรัฐในช่วงแรกๆ การจัดทำระเบียบข้อกฎหมายต่างๆไม่ถูกนำมาใช้ แม้กระทั่งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศไทย การใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก็ยังไม่สามารถใช้ได้อย่างเต็มที่ตามเจตนารมณ์การก่อตั้งในรัฐ จึงใช้หลักของธรรมะหรือใช้หลักศีลธรรมหลักศีล 5 ตามหลักพระพุทธศาสนามาปรับใช้กับการปกครอง เพื่อให้สมาชิกภายในรัฐไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ภายหลังรูปแบบการใช้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายปกครองรัฐ แต่ถ้าว่า การบังคับใช้กฎหมายของผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ยังคงต้องรักษาไว้ซึ่งคุณธรรม การใช้ดุลยพินิจในการตีความการปฏิบัติหน้าที่ จำเป็นต้องอาศัยการตีความพร้อมกับคุณธรรมมีจริยธรรมคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหลังจากการใช้อำนาจอยู่ในธรรมอยู่ในกรอบของกฎหมาย มีวิธีปฏิบัติที่เสมอต้นเสมอปลาย มีธรรมะ คือ ไม่อคติ ไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง ไม่กลัวเป็นตัวกลั่นกรองเมื่อใช้อำนาจหน้าที่

ธรรมรัฐ เจ้าหน้าที่รัฐต้องหลีกเลี่ยงจากการประพฤติในอคติทั้ง 4 เมื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐ การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่โดยเฉพาะการใช้ดุลยพินิจที่อำนาจตัดสินใจ หากมีอคติ 4 อยู่ในจิตใจจะทำให้เจ้าหน้าที่รัฐผู้ใช้อำนาจรัฐไม่ตั้งอยู่ในธรรมรัฐในปฐมมคติสูตร ว่าด้วยอคติ สูตรที่ 1

ภิกษุทั้งหลาย การถึงอคติ 1- (ความลำเอียง) 4 ประการนี้

การถึงอคติ 4 ประการ อะไรบ้าง คือ

บุคคลย่อมถึง

1. ฉันทาคติ (ลำเอียงเพราะชอบ) 2. โทสาคติ (ลำเอียงเพราะชัง)
3. โมหาคติ (ลำเอียงเพราะหลง) 4. ภยาคติ (ลำเอียงเพราะกลัว)

ภิกษุทั้งหลาย การถึงอคติ 4 ประการนี้แล

บุคคลใดละเมิดความชอบธรรม

เพราะฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ ภยาคติ

ยศของบุคคลนั้นย่อมเสื่อม

ดุจดวงจันทร์ข้างแรมฉะนั้น

ปฐมอศติสูตรที่ 8 จบ

8. ทุติยอศติสูตร

ว่าด้วยอศติ สูตรที่ 2

ภิกษุทั้งหลาย การไม่ถึงอคติ 4 ประการนี้

การไม่ถึงอคติ 4 ประการ อะไรบ้าง คือ

บุคคลย่อมไม่ถึง

1. ฉันทาคติ 2. โทสาคติ
3. โมหาคติ 4. ภยาคติ

ภิกษุทั้งหลาย การไม่ถึงอคติ 4 ประการนี้แล (อง. จตุกก. (ไทย) 21/17/29)

ส่วนการปฏิบัติเพื่อให้มีคุณธรรมประจำใจของเจ้าหน้าที่รัฐ คือ การปฏิบัติตามทศพิธราชธรรม และคุณธรรมอื่น เช่น พรหมวิหารธรรม เป็นต้น ทศพิธราชธรรมในมหาหังสชาดก

คือ 1. ทาน 2. ศีล

3. การบริจาค 4. ความซื่อตรง

5. ความอ่อนโยน 6. ความเพียร

8. ความไม่โกรธ 8. ความไม่เบียดเบียน

9. ความอดทน 10. ความไม่คลาดธรรมดา

และอธิบายเพิ่มธรรม 10 ประการ คือทศพิธราชธรรม 1. ประการ คือ 1 ทาน หมายถึงเจตนาให้วัตถุ 10 ประการ มีข้าวและน้ำ เป็นต้น (2) ศีล หมายถึงศีล 5 ศีล 10 (3) การบริจาค หมายถึงการบริจาคไทยธรรม (4) ความซื่อตรง หมายถึงความเป็นคนตรง (5) ความอ่อนโยน หมายถึงความเป็นคนอ่อนโยน (6) ความเพียร หมายถึง กรรม คือ การรักษากุโบสถ (8) ความไม่โกรธ หมายถึง ความมีเมตตาเป็นเบื้องต้น (8) ความไม่เบียดเบียน หมายถึงความมีกรุณาเบื้องต้น (9) ความอดทน หมายถึงความอดกลั้น (10) ความไม่คลาดจากธรรม หมายถึงความไม่ขัดเอง ขุ.ชา. (ไทย) 28/176/112

สรุปได้ว่า ธรรมรัฐเป็นคุณธรรมของผู้ใช้อำนาจอรัฐ ต้องมีเมื่อใช้ดุลพินิจหรือบังคับใช้กฎหมาย ที่ส่งผลต่อการเมืองการปกครองผู้รับบริการในรัฐธรรมะสำหรับใช้กับผู้ที่มิอำนาจได้แก่หลักอคติ 4 นั้น

หมายถึงผู้ใช้อำนาจต้องเว้นจากอคติ 4 และการกระทำคุณธรรมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องคือการใช้หลักทศพิธราชธรรมมาสร้างเสริมคุณธรรมในใจตนเพื่อให้ตนเองมีการใช้อำนาจในเชิงสร้างสรรค์ดูแลประชาชนผสมผสานกับกิจกรรมอื่นๆภายใต้กฎหมายมอบอำนาจหน้าที่เพื่อให้สมาชิกได้รับประโยชน์จากนโยบายต่างๆของรัฐโดยเฉพาะนโยบายสาธารณะที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง

ธรรมราชา

ธรรมราชา ผู้นำรัฐเป็นศูนย์รวมศรัทธาประชาชนในรัฐ เป็นประธานรัฐ ประธานประเทศอาจเป็นพระสงฆ์ สังฆราช หรืออาจเป็นพระราชาหรือผู้นำประเทศ การวางตัวอย่างเหมาะสม สร้างความเคารพตั้งอยู่ในคุณธรรม ทศพิธราชธรรม: 10 ตัวชี้วัดความเป็นผู้นำ คนหรือกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญในการนำคนหรือกลุ่มคนให้บังเกิดความพอใจโดยธรรม คำว่า “โดยธรรม” จึงมีนัยที่สะท้อน “หลักการทศพิธราชธรรม” ที่เป็นตัวแปรชี้วัดคุณค่าของการเป็นผู้นำ หลักปฏิบัติที่ผู้นำ/บุคคลที่จะทำ ให้มหาชน/คนอื่น/ผู้ตามเกิดความยินดีโดยชอบธรรม ซึ่งมี 10 ประการ” กล่าวตามนัยนี้ ผู้นำ หรือบุคคลที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดความพึงพอใจนั้น จะต้องมิตัวชี้วัด 10 ประการ แต่หากวิเคราะห์ให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น จะพบว่า เราสามารถแยกตัวชี้วัด 10 ประการออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ กล่าวคือ (1) รู้จักให้ (ทาน) รู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเอง (ศีล) รู้จักเสียสละ (บริจาค) (2) รู้จักซื่อตรง (อาชชวะ) รู้จักอ่อนโยน (มัททวะ) รู้จักยับยั้งชั่งใจ (ตปะ) และ (3) รู้จักระงับโกรธ (อักโกธะ) รู้จักการไม่เบียดเบียน (อวิหิงสา) รู้จักอดทน (อดทน) รู้จักหนักแน่น (อวิโรธนะ) (พระมหาพรหม ธรรมมหาโส, 2556)

ปรัชญาฮินดู มีผู้ปกครองที่เรียกว่า "ธรรมราชา" เป็นวรรณะกษัตริย์ มีสถานะเป็นทั้งธรรมราชาและเทวราช ปกครองบ้านเมืองภายใต้หลักเทวธิปไตย มีเป้าหมายเพื่อให้คนทุกวรรณะอยู่เป็นสุขในเทวรัฐ ส่วนตามพุทธปรัชญาเถรวาท ผู้ปกครองแบบธรรมราชาต้องเป็นผู้มีคุณธรรมประจำตัว และมีหน้าที่ทางศีลธรรมต่อสังคม ปกครองบ้านเมืองโดยหลักธรรมาธิปไตย และมีเป้าหมายเพื่อให้ทุกคนเป็นคนดีมีความสุขในธรรมรัฐ และพุทธปรัชญาที่ใช้วิธีการปฏิบัติดีทางกายวาจา (พระครูไพโรจน์ ศิริรักษ์และพระมหาจักรพันธ์ สุรเตโช, 2564)

ผู้นำรัฐอาจไม่มีอำนาจทางการบริหารแต่ดำรงสถานะของการเป็นประธานและเป็นศูนย์รวมทางจิตใจเมื่อเกิดความขัดแย้งทางการเมืองภายในรัฐหรือการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐด้วยความไม่เป็นธรรมผู้นำรัฐที่สามารถสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นภายในรัฐจะนำคุณธรรมที่สังคมยอมรับสร้างความสามัคคีให้แก่สมาชิกภายในรัฐและใช้คุณธรรมในการแก้ไขปัญหาการใช้อำนาจรัฐที่ไม่ชอบธรรมและการสร้างความขัดแย้งภายในรัฐให้เกิดการร่วมมือพัฒนาารัฐสร้างความสามัคคีของสมาชิกในรัฐ

หลักธรรมและคุณธรรมที่ผู้นำรัฐ ต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและประเทศไทยคุ้นเคยกับคำว่า ธรรมะราชาเนื่องจากพระราชาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนไทยในปรากฏการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันได้ทรงใช้ธรรมะและหลักธรรมเป็นต้นแบบในการพัฒนาประเทศลดความขัดแย้ง

และสร้างพลังศรัทธาให้เกิดขึ้นต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จผ่านพิภพในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พุทธศักราช 2493 ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ทรงได้รับการเฉลิมพระปรมาภิไธยตามจารึกในพระสุพรรณบัฏ ว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร” ในโอกาสนี้ พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการแก่ปวงชนชาวไทยว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” (หน่วยราชการในพระองค์, 2567)

ธรรมราชาหมายถึงกษัตริย์ผู้มีธรรม เป็นราชาคือผู้ถือธรรมเป็นใหญ่เป็นธรรมาธิปไตยและเป็นธรรมิกราช คือระราชาผู้ทรงธรรมหรือประพตติราชธรรม ปฏิบัติหน้าที่ให้สุจริตราชธรรมที่ประการเข้าไปด้วย กุศลกรรมบถ 10 ครอบคลุมศีล 5 เป็นธรรมเครื่องกำกับการใช้พระราชอำนาจของพระราชา ถ้าไม่มีธรรมเป็นเครื่องกำกับ พระราชาอาจหลงอำนาจและใช้อำนาจไปในทางสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นเพราะมีพุทธภาษิตว่า “วโส อัสสุสิโย โลกอำนาจเป็นใหญ่ในโลก” อำนาจมักทำคนให้เสียคน ผู้ยิ่งใหญ่ส่วนมากจึงมักจะเป็นคนเลว (พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2557)

ธรรมะกับการใช้อำนาจของผู้ที่เป็นผู้นำเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดของรัฐ ให้เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นพร้อมทั้งเป็นแบบอย่างให้กับสมาชิกของรัฐเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติตามเกิดการส่งต่อธรรมะราชาจากรุ่น 1 ไปยังอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อสร้างความมั่นคงต่อสถาบันสำคัญของชาติและเมื่อต้องนำสถาบันมาสร้างความสมัคสมานสามัคคีเมื่อเกิดความขัดแย้งทางการเมืองหรือการสร้างพลังในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศเช่นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาช่วยสร้างความมั่นคงแก้วิกฤตปัญหาของประเทศเพื่อให้ประเทศมีการพัฒนาสู่ความยั่งยืนและสมาชิกในรัฐมีคุณธรรมพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสมปรากฏการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยจึงมีความเชื่อมโยงกับการใช้คุณธรรมของผู้นำทางการเมืองผู้นำประเทศรวมถึงผู้นำที่เรียกว่าธรรมราชาได้ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามสถานะ

สรุปได้ว่า ธรรมราชาเป็นคุณธรรมที่ผู้นำรัฐ ซึ่งเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของสมาชิกในรัฐ และประเทศไทยมีสถาบันพระมหากษัตริย์ และสังฆาราชฯ พระของพระสงฆ์ นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักปฏิบัติ เกิดเป็นต้นแบบพระราชาและสร้างศรัทธาให้กับประชาชนไทยแม้เกิดเหตุการณ์ทางการเมืองความขัดแย้งทางการเมืองพระราชาผู้มีความสามารถสร้างศรัทธาและสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นก่อให้เกิดการส่งต่อคุณธรรมของผู้นำประเทศเป็นแบบอย่างให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

บทสรุป

ปรากฏการณ์ทางการเมืองตั้งแต่ก่อนพ.ศ. 2475 สถาบันพระมหากษัตริย์ได้ทรงใช้หลักธรรมและคุณธรรมต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศในการรวบรวมแผ่นดินให้เป็นปึกแผ่น ยกเลิก วัฒนธรรมในสังคมเช่นวัฒนธรรมการ พระธาตุการควบคุมกลุ่มคนให้อยู่ภายใต้อำนาจของตน มีการเลิกทาสเป็นการให้ทานอีกรูปแบบหนึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศและหลังเหตุการณ์ทางการเมือง 2475 กลุ่มการเมืองบางกลุ่มมีความขัดแย้งทางการเมืองไม่ตั้งอยู่ในธรรมก่อให้เกิดความขัดแย้งและช่วงชิงอำนาจกันและกันการนำหลักธรรมคุณธรรมจึงจำเป็นต้องนำมาใช้พัฒนาผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองผู้ที่เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของราษฎรภายใต้ปรากฏการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองต่างๆ ให้ยุติลงด้วยการใช้คุณธรรมประจำตนที่เรียกว่าธรรมรัฐและธรรมราชาให้เกิดการส่งต่อการพัฒนาผ่านปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย

เอกสารอ้างอิง

- พระครูไพโรจน์ศิริรักษ์และพระมหาจักรพันธ์ สุรเตโช. (2564) ธรรมราชาตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท. วารสารปณิธาน ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน
- พระไตรปิฎกออนไลน์, พระไตรปิฎกออนไลน์ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 45 เล่ม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.thepathofpurity.com/home> [23 มิถุนายน 2567].
- พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2557). ธรรมราชา. เอกสารสารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต เรียบเรียงจากปาฐกถาหน้าแสดง ณ ห้องคอนเวนชันเซ็นเตอร์ โรงแรมรามารการ์เด็นส์ เนื่องในการประชุมวิชาการของสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 15 ประจำปี 2556 เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 ในโอกาสเฉลิมฉลอง 12 ปี พระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
- พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. ทศพิธราชธรรม: 10 ตัวชี้วัดสำหรับผู้นำองค์กร. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14241> [23 มิถุนายน 2567].
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อารี ผสานสินธุวงศ์. (2556). ธรรมรัฐกับความเป็นวิชาชีพนักรัฐประศาสนศาสตร์, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน) :
- สุพจน์ ด่านตระกูล. ความขัดแย้งในสังคมไทยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://pridi.or.th/th/content/2020/06/296> [20 มิถุนายน 2567].

ลิขิต วีรเวศิน. อนาคตการเมืองไทยและระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย. [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title> [22 มิถุนายน 2567].

หน่วยราชการในพระองค์ . พระราชประวัติ . [ออนไลน์] , แหล่งที่มา : <https://www.royaloffice.th/2023/10/02/พระราชประวัติ-2489-2559/> [23 มิถุนายน 2567].

The 'Truly'Untrue Stories. ย้อนรอยการชิงอำนาจในยุคประชาธิปไตยคณะราษฎร. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.luehistory.com/luehistory-article-04092021/> [21 มิถุนายน 2567].

**การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกสูตรขององค์การบริหารส่วน
ตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก**

DEVELOPMENT OF LOCAL ADMINISTRATORS ACCORDING TO THE
DUTIYAPAPANIKA SUTTA OF THE SARIKA SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, MUEANG NAKHON NAYOK DISTRICT NAKHON NAYOK PROVINCE

เชาวลิต ภูมิ

Cheawlit Phumi

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ

Don Yo Subdistrict Administrative Organization.

E-mail: Cheawlitphumi@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกสูตร 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เสนอแนวทางการประยุกต์ทฤษฎีปาปนิกสูตรเพื่อพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 386 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับความคิดเห็น: โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านพัฒนาสติปัญญามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.55$) รองลงมาคือด้านพัฒนาทางกาย และด้านพัฒนาจิตใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบ: ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความเห็นต่อการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) แนวทางการประยุกต์: ประกอบด้วย 3 หลักการสำคัญ คือ (1) จักขุมา (มีวิสัยทัศน์) หมายถึง ผู้บริหารต้องจัดทำแผนพัฒนาที่โปร่งใสและตอบสนองความต้องการของประชาชน (2) วิรูโร (มีสมรรถนะ) หมายถึง มุ่งเน้นการสร้างผลงานที่เด่นชัด ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ และ

พร้อมรับการตรวจสอบ และ (3) นิสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์) หมายถึง สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และแสดงความจริงใจต่อประชาชนทุกกลุ่ม แม้จะเป็นกลุ่มที่เห็นต่างทางการเมือง

คำสำคัญ: การพัฒนา, ผู้บริหารท้องถิ่น, ทุติยปาปณิกสูตร

Abstracts

This research aimed to: 1) study the level of opinions on the development of local administrators based on the Dutiyapapanika Sutta; 2) compare these opinions classified by personal factors; and 3) propose guidelines for applying the Sutta to develop local administrators of the Sarika Subdistrict Administrative Organization, Mueang Nakhon Nayok District, Nakhon Nayok Province. The study employed a mixed-methods research design. Quantitative data were collected via questionnaires from 386 eligible voters and analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. Qualitative data were gathered through in-depth interviews with 9 key informants and analyzed using descriptive content analysis. The research results revealed that:

1) Opinion Levels: Overall opinions were at a moderate level ($\bar{x} = 3.46$). When categorized by aspect, intellectual development received the highest average score ($\bar{x} = 3.55$), followed by physical development, while mental development received the lowest average.

2) Comparison Results: No statistically significant differences (at the 0.05 level) were found in the opinions of people with different genders, ages, education levels, occupations, or monthly incomes.

3) Application Guidelines: The development guidelines follow three principles: (1) Chakkhuma (Vision): Administrators must create transparent development plans that respond to public needs (2) Withuro (Capability): Focus on producing tangible results, implementing economic strategies, and maintaining accountability and (3) Nissayasampanno (Human Relations): Building strong relationships and showing sincerity to all citizens, including those with differing political views.

Keywords: Development, Local Administrators, The Dutiyapāpanika Sutta

บทนำ

การส่งต่อแนวคิดการพัฒนาท้องถิ่นเกิดจากนักคิดนักพัฒนาในอดีต นักคิดนักพัฒนานิยมเรียกเมธี นักปรัชญา นักคิดชาวตะวันตกหรือเมธีตะวันออกมีอิทธิพลต่อความคิดอ่านและการครองชีวิต (เสถียร โปธิ์นันทะ, 2567) โดยเฉพาะนักคิดชาวจีน ญวน เกาหลี มีอิทธิพลมากในภูมิรัฐศาสตร์เอเชีย ผู้นำประเทศ ผู้บริหารนำแนวคิดมาปรับใช้กับการบริหารท้องถิ่น พัฒนาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นนักการเมืองอยู่ใกล้ชิดประชาชนและขับเคลื่อนนโยบายการบริหารราชการท้องถิ่น สร้างการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ให้บริการประชาชน สร้างความเป็นธรรมในสังคม ส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น บริหารจัดการให้เกิดเครือข่ายองค์กรภาคประชาชนแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น สนับสนุนและผลักดันให้มีกระบวนการสร้างรายได้ให้กับประชาชนทุกระดับ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชนที่ขอความร่วมมือกับท้องถิ่น ส่งเสริมด้านการเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านการบริการและการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดเป้าหมายของชุมชนในระดับท้องถิ่น องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นแกนหลักบูรณาการทำงานร่วมความคิดร่วมแผนพัฒนาร่วมถึงภาคส่วนต่างๆ เข้ามากำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจต่อการจัดสรรทรัพยากรให้กับท้องถิ่น จัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่น ภายใต้การถ่ายโอนอำนาจจากรัฐบาลกลางสู่การตัดสินใจของประชาชน โดยมีเป้าหมายอันแท้จริงก็คือการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถปกครองตนเอง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการปกครองท้องถิ่นจะ (ปิณณธร เจริญชัยพลฤกษ์, 2561)

ทรัพยากรท้องถิ่นมีจำนวนจำกัด ปรากฏการบริหารท้องถิ่นระบุนักบริหารท้องถิ่นกับสภาท้องถิ่น สมาชิกชุมชนบางแห่งมีความขัดแย้งกัน หรืออาจตรวจสอบการการบริหารท้องถิ่น การตัดงบประมาณ การตัดโครงการที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นไม่สามารถจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ และเป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในท้องถิ่น การสนับสนุนผู้บริหารท้องถิ่นให้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ทำให้ประชาชนได้รับบริการที่ดี มีทรัพยากรใช้อย่างเหมาะสม และผู้บริหารท้องถิ่นช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกชุมชนในท้องถิ่นเกิดความร่วมมือพัฒนาท้องถิ่น

การบริหารท้องถิ่นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อความขัดแย้งเกิดขึ้นเชิงสร้างสรรค์สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่ความขัดแย้งที่มุ่งจะเอาชนะกันจะเป็นด้วยเหตุผล หรือด้วยอารมณ์ก็ตาม จนถึงขั้นตกลองกันไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายตามมาอย่างไม่คาดคิด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนราชการนำนโยบายฝ่ายบริหารไปปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โครงสร้างขององค์กรเป็นปัญหาในด้านกฎระเบียบ บทบาท หน้าที่ และพฤติกรรมที่แตกต่างกัน (พิศาล จันทะสงเคราะห์, 2564)

ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มุ่งเน้นผลลัพธ์ กำหนดทิศทาง เป้าหมายที่ชัดเจนและทิศทางการพัฒนาองค์กรที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่วัดผลได้ มุ่งเน้นการบริหารงานด้วยประสิทธิภาพ: ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพต้องแสวงหาแนวทางและกลยุทธ์เพื่อบริหารจัดการแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ติดตามประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง: ผู้บริหารต้องมีระบบติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ สามารถชักนำหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ (ณัฐชัย อินทราย และอติพร เกิดเรือง, 2562)

การพัฒนาพฤติกรรมผู้บริหารท้องถิ่น สามารถปรับพฤติกรรม สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามทฤษฎีต่าง รวมถึงนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการสร้างเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำให้เกิดการยอมรับยกย่องจากชุมชนในท้องถิ่นมากขึ้น ผู้บริหารท้องถิ่นมีผลงานที่มากกว่าอิทธิพลทางการเมือง มีผลงานบุคลิกลักษณะสร้างความสัมพันธ์ สร้างสรรค์ท้องถิ่นเข้าได้กับหลักธรรมในทศิปปาปนิคสูตรว่าด้วยคุณสมบัติของพ่อค้า ภิกษุทั้งหลาย พ่อค้าประกอบด้วยองค์ 3 ประการ ไม่นานนักก็ถึง ความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ไพบุลย์ในโภคทรัพย์ องค์ 3 ประการ อะไรบ้าง คือ พ่อค้าในโลกนี้ 1. มีตาดี 2. มีธุรกิจดี 3. เพียบพร้อมด้วยที่พักพิงอาศัย (อง. เอกก. (ไทย)20/20/163) เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นต้องการเกิดการยอมรับยกย่องจากชุมชนต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะดังพ่อค้า บริหารท้องถิ่น สร้างรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น มีบุคลิกลักษณะดีก่อให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์สนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความสามัคคี

จากสภาพปัญหาความต้องการดังกล่าว การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทศิปปาปนิคสูตรขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นสามารถสร้างผลงานเด่นชัด ขับเคลื่อนท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาและช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในท้องถิ่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทศิปปาปนิคสูตรขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เพื่อการประยุกต์หลักทศิปปาปนิคสูตรเป็นแนวคิดและหลักการพัฒนาผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสาธิตา อำเภอมืองนครนายก จังหวัดนครนายก และนำผลวิจัยใช้จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมประชาชนสนับสนุนสร้างกำลังใจทางการเมืองนักการเมืองท้องถิ่นบริหารท้องถิ่นด้วยคุณธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกสูตรขององค์การบริหารส่วนตำบลสาธิต อำเภอมะนัง นครนายก จังหวัดนครนายก
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกสูตรขององค์การบริหารส่วนตำบลสาธิต อำเภอมะนัง นครนายก จังหวัดนครนายก
3. แนวทางการประยุกต์ทฤษฎีปาปนิกสูตรพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสาธิต อำเภอมะนัง นครนายก จังหวัดนครนายก

ผู้นำตามทฤษฎีปาปนิกสูตร

การเปลี่ยนแปลงสังคมในศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ผู้บริหารท้องถิ่นต้องสร้างพัฒนาที่นอกเหนือจากการมีสมรรถนะสูงก็สามารถขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย สร้างนวัตกรรมการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ศตวรรษที่ 21 พร้อมการมีบุคลิกลักษณะนักการเมืองคุณธรรม กิจกรรมสร้างรายได้พัฒนาท้องถิ่น สร้างพลังร่วมพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับผลงานเชิงประจักษ์

ผู้นำท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกสูตรเป็นผู้นำทางการเมืองใช้อำนาจบริหารท้องถิ่นให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นหลายมิติ มีใช้ผู้นำท้องถิ่นแบบเก่าที่ใช้อำนาจทางการเมืองควบคุมบริหารองค์กร แต่ใช้การบริหารท้องถิ่นสร้างสรรค์ผลงานให้ประชาชนยอมรับและยกย่อง พร้อมรับการตรวจสอบการบริหารงาน และผู้บริหารท้องถิ่นยังสามารถบริหารงานท้องถิ่น สร้างรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น จัดทำภาพลักษณ์การพัฒนาท้องถิ่นให้โลกจดจำ สร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความสัมพันธ์สนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ผู้บริหารท้องถิ่นยุคใหม่จึงมีคุณลักษณะคล้ายกับพ่อค้าที่ชาญฉลาดสามารถขายสินค้า จัดการธุรกิจของตนให้เจริญ เชื่อมโยงความต้องการผู้ซื้อกับผู้ขาย

ผู้นำท้องถิ่น คือ ผู้ใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ ซึ่งมีอยู่ผู้ได้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อมุ่งให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยอาศัยการอำนาจการ การจูงใจ การริเริ่ม การประนีประนอม การประสานงาน พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบมีความคิดสร้างสรรค์ มีความมุ่งมั่น ความมั่นใจตนเอง สามารถในการจัดระเบียบงานโดยมีแรงผลักดันอันแรงกล้าต่อความรับผิดชอบและการทำงานให้สำเร็จ มีชีวิตชีวาและมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าประสงค์ อาจหาญและริเริ่มในการแก้ปัญหา มีแรงผลักดันในการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสถานการณ์ทางสังคม เชื่อมมั่นในตนเองและมีเอกลักษณ์ส่วนตัว เต็มใจรับผลกระทบจากการตัดสินใจและการกระทำพร้อมที่จะทนต่อความเครียด สามารถกระตุ้นพฤติกรรมผู้อื่นและสามารถจัดโครงสร้างระบบสังคมตามที่ต้องการ (Stogdill, 1974)

ผู้นำท้องถิ่น คือ บุคคลที่สามารถใช้อำนาจหน้าที่และอำนาจบารมี ในการ โน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ให้คล้อยตามความคิดเห็นของตนและจูงใจให้เกิดการประสานความร่วมมือปฏิบัติงานจนบรรลุ วัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้ (กาญจนา แสงสารพันธ์, 2548) แต่ถ้าว่า ผู้นำท้องถิ่นอาจเข้าสู่การมี อำนาจบริหารท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ อาจบริหารท้องถิ่นได้ดีเป็นที่ยอมรับของประชาชน ผู้นำท้องถิ่น บางคนอาจไม่สามารถบริหารท้องถิ่นได้ถึงแม้มีอำนาจ มีอิทธิพลทางการเมืองในท้องถิ่น การเป็นผู้นำ ท้องถิ่นกับการเป็นนักบริหารท้องถิ่นจึงแตกต่างกัน

ผู้บริหารท้องถิ่นยุคใหม่ คือ ผู้นำท้องถิ่นที่ใช้ความรู้ความสามารถ อิทธิพลทางการเมืองใน ท้องถิ่น การจัดการงานท้องถิ่นที่ดี เริ่มต้นของการดำเนินงานขององค์การ การเติบโตและการดำรงอยู่ ต่อไปขององค์การ ถึงแม้ว่าต้องเผชิญกับปัจจัยแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็น ด้านสังคม เศรษฐกิจ โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยี ทำให้องค์การต้องมีแนวทางในการจัดการที่ทันสมัย เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ จนบริหารท้องถิ่นประสบความสำเร็จ

หลักการทฤษฎีปาปนิคสูตรกำหนดคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะ เหมือนกับพ่อค้า นักธุรกิจที่อาศัยปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การมาบริหารจัดการให้ เกิดผลงานสร้างการยอมรับในท้องถิ่นองค์ประกอบสำคัญระบุไว้ ผู้บริหารท้องถิ่นยุคใหม่ตามทฤษฎี ปาปนิคสูตรประกอบด้วยองค์ ประกอบด้วยองค์ 3 ประการ คือ

- 1) มีตาดี
- 2) มีธุรกิจ
- 3) เพียบพร้อมด้วยที่พักพิงอาศัย

พ่อค้าที่ชื่อว่ามีตาดี เป็นอย่างไร

คือพ่อค้าในโลกนี้รู้จักสินค้าว่า “สินค้านี้ ชื้อมาเท่านั้น ขายไปอย่างนี้ จะมีมูลค่าประมาณเท่านั้น มีกำไรเท่านี้”

พ่อค้าชื่อว่ามีธุรกิจดี เป็นอย่างไร

คือพ่อค้าเป็นคนฉลาดซื้อและขายสินค้าได้

พ่อค้าชื่อว่ามีเพียบพร้อมด้วยที่พักพิงอาศัย เป็นอย่างไร

คือผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์สินมากยอมรับรู้จักพ่อค้าในโลกนี้ว่า “พ่อค้าผู้นี้แลมีตาดี มีธุรกิจดีและ สามารถที่จะเลี้ยงดูบุตรภรรยาได้”

พ่อค้าประกอบด้วยองค์ 3 ประการนี้แลไม่นานนักก็ถึงความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ไพบลุยในโภคทรัพย์ ฉันท

ภิกษุประกอบด้วยธรรม ประการก็ฉันทนั้นเหมือนกันแล ไม่นานนักก็บรรลุความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ไพบลุยในกุศลธรรม

ธรรม 3 ประการ อะไรบ้างคือ

1. มีตาดี
2. มีฐานะดี
3. เพียบพร้อมด้วยที่พักอาศัย

ภิกษุชื่อว่ามีตาดี เป็นอย่างไร

คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้ชัดตามความเป็นจริงว่า "นี้ทุกข์ นี้ทุกข์สมุทัย นี้ทุกข์นิโรธ นี้ทุกข์นิโรธคานีปปฏิปทา" ภิกษุชื่อว่ามีตาดี เป็นอย่างนี้แล

ภิกษุชื่อว่ามีฐานะดี เป็นอย่างไร

คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ปรารภความเพียรเพื่อละอกุศลธรรม เพื่อให้กุศลธรรมเกิด มีความเข้มแข็ง มีความบากบั่นมั่นคงไม่ทอดธุระในกุศลธรรมทั้งหลาย ภิกษุชื่อว่ามีฐานะดี เป็นอย่างนี้แล

ภิกษุชื่อว่าเพียบพร้อมด้วยที่พักพิงอาศัย เป็นอย่างไร คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้เข้าไปหาภิกษุผู้เป็นพหูสูต ทรงธรรม ทรงวินัย ทรงมาติกาตามเวลาสมควรสอบสวนไต่ถามว่า "พุทฺธพจน์นี้เป็นอย่างไร เนื้อความแห่งพุทฺธพจน์นี้เป็นอย่างไร" ท่านผู้คงแก่เรียนเหล่านั้นย่อมเปิดเผยธรรมที่ยังไม่ได้เปิดเผย ทำให้ง่ายซึ่งธรรมที่ยังไม่ได้ทำให้ง่าย และบรรเทาความสงสัยในธรรมที่น่าสงสัยหลายอย่าง ภิกษุชื่อว่าเพียบพร้อมด้วยที่พักพิงอาศัย เป็นอย่างนี้แล (อง.ติก. (ไทย) 20/20/163-165)

ผู้บริหารท้องถิ่นยุคใหม่ตามหุดียปาปณิกสูตร ต้องนำปัจจัยภายในองค์กรปกครองท้องถิ่น และปัจจัยภายนอกองค์กรปกครองท้องถิ่นมาบริหารจัดการให้เกิดภาพลักษณ์ ท้องถิ่นมีการพัฒนา นำเสนอแผนงาน โครงการที่สร้างรายได้เข้าสู่องค์กร โดยเฉพาะการสร้างรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น มีกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ที่มากกว่าการก่อสร้าง และภาพลักษณ์การบริหารต้องแสดงถึงความโปร่งใส ปลอดภัย ประชาชนตรวจสอบได้ ผลงานก่อให้เกิดการพัฒนาตึงประชาชนนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่น ผลการพัฒนาเจริญเป็นวงกว้าง

ผู้บริหารท้องถิ่นมีสายตาดู มองเห็นแผนงาน โครงการกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น

ผู้บริหารท้องถิ่นมีฐานะที่ดี สามารถจัดการงานต่างให้ดำเนินการเป็นไปด้วยดี แม้แต่ความขัดแย้งในท้องถิ่น จัดการทรัพยากรท้องถิ่นที่มีจำกัด เกิดเป็นมูลค่า คุณค่า สร้างคุณภาพการแกท้องถิ่น ประชาชนทุกกลุ่มได้รับประโยชน์ รวมทั้งกลุ่มผู้เห็นต่างทางการเมือง

ผู้บริหารท้องถิ่นมีเพียบพร้อมด้วยที่พักอาศัย มีการพัฒนาสิ่งปลูกสร้างและการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น ก่อให้เกิดมูลค่าและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ รวมถึงเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆ ทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลต่อการสร้างพลังขับเคลื่อนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน เกิดการรวมพลังท้องถิ่นพัฒนาตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลภายในท้องถิ่น แม้แต่ความขัดแย้งทางการเมืองในท้องถิ่น ยังสามารถนำมาสร้างเป็นพลังตรวจสอบและสร้างสรรค์พัฒนาท้องถิ่น ช่วยให้ท้องถิ่นเกิดความเจริญหลากหลายมิติ แสดงถึงความพร้อมสร้างความมั่นคงแก่สมาชิกท้องถิ่นและ

พร้อมต้อนรับสมาชิกภายนอกท้องถิ่นเข้าสู่ท้องถิ่น เกิดการยอมรับผลงานการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 และส่งต่อผู้นำยุคใหม่สร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตร เนื่องจากผู้บริหารท้องถิ่น ส่วนมากมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานภารกิจในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น การพัฒนาระบบการบริหารจัดการความขัดแย้ง บทบาทการเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น บทบาทของนักบริหารมืออาชีพ บทบาทเป็นแบบอย่างประชาธิปไตย บทบาทในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล และบทบาทอื่นตามสถานการณ์ (พิชญ์นิษฐา พรณศิริปะ และคณะ, 2561)

สรุปได้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่นโดยทั่วไปมีลักษณะของผู้มีอำนาจและผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น มีสมักรพรรคพวกสร้างการยอมรับจากชุมชนด้วยรูปแบบต่างๆ แต่ในอนาคตผู้บริหารท้องถิ่นยุคใหม่ตามทฤษฎีปาปนิคสูตร ต้องมีคุณลักษณะเชิงสร้างสรรค์เป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่อควบคุมต่างๆ ตามใจที่ต้องการ คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นจำเป็นจะต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับปรุงพฤติกรรมภาวะความเป็นผู้นำ เพื่อให้เกิดการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นยุคใหม่ตามทฤษฎีปาปนิคสูตร ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ช่วยพัฒนาท้องถิ่นครอบคลุมจิตใจของประชาชนได้รับการยกย่องจากชุมชนผู้สนับสนุนทางการเมืองทุกฝ่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิคสูตรขององค์การบริหารส่วนตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก” ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก จำนวน 10,632 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก จำนวน 386 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973)

เครื่องมือวิจัยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิคสูตรขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านพัฒนาทางกาย 2. ด้านพัฒนาสติปัญญา 3. ด้านพัฒนาจิตใจ 4. ด้านพัฒนางาน 5. ด้านพัฒนาสังคม

2. เกี่ยวกับการประยุกต์หลักทฤษฎีปาปนิกรรมพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ 1. จักขุมา (มีวิสัยทัศน์พัฒนาท้องถิ่น) 2. วิธูโร (พัฒนาผลงานเด่นชัด) 3. นิสสยสัมปันโน (สร้างความสัมพันธ์กับประชาชน)

ผลการวิจัย

การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกรรมขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก สรุปได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกรรมขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก พบว่า การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกรรมขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก ผู้บริหารส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สอดคล้องกับบทบาทและภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลสาธิตา เป็นแบบอย่างนำบุคคลกรเข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาตามหลักสูตรต่างๆ นำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกรรมขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกรรมขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. แนวทางการประยุกต์ทฤษฎีปาปนิกรรมพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก ได้แก่ การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิกรรมขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก โดยการประยุกต์หลักทฤษฎีปาปนิกรรม เมื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นผู้บริหารสามารถแสดงจักขุมา มีวิสัยทัศน์พัฒนาท้องถิ่น เผยแพร่แผนพัฒนาผ่านเว็บไซต์องค์การบริหารส่วนตำบลสาธิตา วิธูโร พัฒนาผลงานเด่นชัด ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จัดทำโครงการอุดหนุนคณะกรรมการหมู่บ้าน,โครงการช่วยเหลือประชาชนด้านการเกษตร,โครงการฝึกอบรมและศึกษาดูงานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง,โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและธนาคารเมล็ดพันธุ์ "รักษ์ร่วมใจ" ตำบลสาธิตา โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดศัตรูพืช โครงการอบรมการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตในการเกษตรด้วยการใช้ปุ๋ยสั่งตัด เป็นต้น และการดำเนินโครงการอาจสร้างความพอใจสร้างความไม่พอใจ สร้างผลประโยชน์เชื่อมโยงหลายกลุ่มมีความสัมพันธ์กันตามหลักนิสสยสัมปันโน สร้างความสัมพันธ์กับประชาชน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิคสูตรขององค์การบริหารส่วนตำบลสาธิต อำเภอมะนัง นครนายก จังหวัดนครนายก พบว่า การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิคสูตรขององค์การบริหารส่วนตำบลสาธิต อำเภอมะนัง นครนายก โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นผู้บริหารสามารถแสดงจักขุมา มีวิสัยทัศน์พัฒนาท้องถิ่น เผยแพร่ผลงาน แผนพัฒนาผ่านเว็บไซต์องค์การบริหารส่วนตำบลสาธิต วิธูโร พัฒนาผลงานเด่นชัดพร้อมรับการตรวจสอบ สนับสนุน ร่วมจัดทำแผนงานโครงการปีต่อไป สร้างผลประโยชน์เชื่อมโยงหลายกลุ่มอย่างสัมพันธ์กันตามหลักนิสสัยสัมพันธ์ สร้างความสัมพันธ์กับประชาชน

2. การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิคสูตรขององค์การบริหารส่วนตำบลสาธิต อำเภอมะนัง นครนายก โดยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและดำเนินงานตามแผนงานสำเร็จ เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ พร้อมรับการตรวจสอบ การสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ณัฐชัย อินทรายและอดิพร เกิดเรือง** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานคุณภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง” ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการบริหารงานคุณภาพของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง และประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง 2. คุณลักษณะของผู้บริหารและพฤติกรรมการบริหารงานคุณภาพของผู้บริหารมี ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง 3. คุณลักษณะของผู้บริหาร (EC) และพฤติกรรมการบริหารงานคุณภาพของผู้บริหาร (PA) มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหาร (EA) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับ **พระมหาวัดนะชัย ขยวทุฒโน** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดหนองคาย พบว่าโดยภาพเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. การศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดหนองคาย ผู้นำมีวิสัยทัศน์กว้างไกลมาก ใช้หลักธรรมสอดคล้องกับแนวโน้มในอนาคตเชี่ยวชาญในงาน มีมนุษยสัมพันธ์ 3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของผู้บริหารโรงเรียน พระปริยัติธรรม จังหวัดหนองคาย ข้อเสนอว่า ด้านจักขุมา ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร คือ มีความรอบรู้ รอบด้าน รู้จริง รู้กว้าง รู้ลึก ด้านวิธูโร พบว่า ผู้บริหารควรมีแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ขยัน หมั่นฝึกฝน ด้านนิสสัยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารควรมีความเข้าใจปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น มองคนให้ออก บอกคนให้ได้ ใช้คนให้เป็น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยและการสังเคราะห์ความรู้ “การพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิคสูตรขององค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก” ผลที่เกิดจากการพัฒนาผู้บริหารท้องถิ่นตามทฤษฎีปาปนิคสูตร มีส่วนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลสาธิตา อำเภอมะนังนครนายก จังหวัดนครนายก การจัดทำแผนงาน ผู้บริหารท้องถิ่นยุคใหม่ตามทฤษฎีปาปนิคสูตร ต้องนำปัจจัยภายในองค์กรปกครองท้องถิ่นและปัจจัยภายนอกองค์กรปกครองท้องถิ่นมาบริหารจัดการให้เกิดภาพลักษณ์ท้องถิ่นมีการพัฒนา นำเสนอแผนงาน โครงการที่สร้างรายได้เข้าสู่องค์กร โดยเฉพาะการสร้างรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น มีกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ที่มากกว่าการก่อสร้าง และภาพลักษณ์การบริหารต้องแสดงถึงความโปร่งใส ปลอดทุจริต ประชาชนตรวจสอบได้ ผลงานก่อให้เกิดการพัฒนาตั้งประชาชนนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่น ผลการพัฒนาเจริญเป็นวงกว้าง

ผู้บริหารท้องถิ่นมีสายตาสี ผู้บริหารส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สอดคล้องกับบทบาทและภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลสาธิตา

ผู้บริหารท้องถิ่นมีฐานะที่ดี พัฒนาผลงานเด่นชัด ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ผู้บริหารท้องถิ่นมีเพียบพร้อมด้วยที่พักอาศัย มีการพัฒนาสิ่งปลูกสร้างและการจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น สร้างผลประโยชน์เชื่อมโยงหลายกลุ่มมีความสัมพันธ์กันตามหลักนิสสัยสัมพันธ์ สร้างความสัมพันธ์กับประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แสงสารพันธ์, (2548) “การศึกษาภาวะผู้นำกับการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐชัย อินทรายและอติพร เกิดเรือง. (2562) การบริหารงานคุณภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง, *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 6 (10), 5286-5304.
- ปณณธร เจริญชัยพฤกษ์. (2561). ทิศทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคต, *วารสาร มจรพุทธปัญญาปริทรรศน์* 3 (2), 183-196.
- พระมหาวิวัฒน์ชัย ชยวฑฒโน. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดหนองคาย, *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*. 8 (2), 1-13.

- พิชญ์นิฐา พรรณศิลป์และคณะ. (2561). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21, **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** 3 (2), 146-161.
- พิศาล จันทะสงเคราะห์. (2564) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความขัดแย้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย, **วารสารวิจัยศรีล้านช้าง.** 1 (2), 1-10.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสถียร โปธิ์นันทะ. (2567). **เมธีตะวันออก.** นนทบุรี : บริษัท สำนักนักพิมพ์ศรีปัญญา จำกัด.
- Stogdill, R.M., (1974). **Handbook of leadership: A survey of literature.** New York: Free press. 1974.
- Yamane, T. (1973). **Statistic: An Introductory Analysis.** New York: Harper and Row.

การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

APPLICATION OF THE PRINCIPLES OF DEMOCRATIC GOVERNANCE IN PUBLIC
POLITICS IN DON YO SUBDISTRICT, MUEANG NAKHON NAYOK DISTRICT
NAKHON NAYOK PROVINCE

กุลธิชาส์ บุญจันทร์

khunthicha boonchan

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลดอนยอ

Don Yo Subdistrict Community Enterprise Group.

E-mail: khunthichas@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เสนอแนวทางการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนจำนวน 370 คน ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับความคิดเห็นพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การยึดถือความถูกต้องเป็นหลัก รองลงมาคือการมีส่วนร่วมทางการเมือง และด้านการรับฟังความคิดเห็น ตามลำดับ

2) การเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) แนวทางการประยุกต์พบว่า แนวทางสำคัญประกอบด้วย (1) การส่งเสริมความสามัคคีและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมส่วนรวม (2) การสร้างความตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตยโดยยึดหลักความถูกต้องและโปร่งใส และ (3) การใช้หลักธรรมาธิปไตยเป็นฐานในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง

คำสำคัญ: การเมืองภาคประชาชน, ตำบลดอนยอ, ธรรมาธิปไตย

Abstracts

This research aimed to: 1) study the level of opinions on the application of Dhamma-democracy (Adhipateyya) principles in public politics; 2) compare these opinions classified by personal factors; and 3) propose guidelines for applying Dhamma-democracy principles in public politics in Don Yo Subdistrict, Mueang Nakhon Nayok District, Nakhon Nayok Province. The study employed a mixed-methods research design. Quantitative data were collected from a sample of 370 citizens and analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. Qualitative data were gathered through in-depth interviews with 9 key informants. The research results revealed that:

1) Opinion Levels: Overall opinions were at a high level ($\bar{x} = 3.97$). When categorized by aspect, the highest average was found in "adhering to righteousness," followed by "political participation" and "listening to public opinions," respectively.

2) Comparison Results: No statistically significant differences (at the 0.05 level) were found in the opinions of people with different genders, ages, education levels, occupations, or incomes regarding the application of Dhamma-democracy.

3) Application Guidelines: Key guidelines include (1) promoting unity and public participation in community activities; (2) raising awareness of democratic roles and duties based on integrity and transparency; and (3) utilizing Dhamma-democracy as a foundation for decision-making, prioritizing the collective interest over personal or group benefits.

Keywords: Dhamma-democracy, Public Politics, Don Yo Subdistrict

บทนำ

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว อำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนทำหน้าที่ปกครองตนเองโดยตรงเป็นอุดมคติในสังคมไทยนับตั้งแต่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครอง 2475 ในทางปฏิบัตินั้นไม่สามารถกระทำได้ แม้ว่า รูปแบบทางการเมืองการปกครองของไทยจะระบุนชัด ประเทศไทยปกครองด้วยระบบประชาธิปไตย แบบผู้แทน ประชาชนเลือกผู้แทนขึ้นทำหน้าที่แทนตน ทำหน้าที่ร่วมกันกำหนดทั้งผู้ปกครอง กำหนดรัฐบาล นโยบายประเทศและวิธีการปฏิบัติตามนโยบาย และความเป็นจริงหลังเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม

ร่วมของประชาชนมีน้อย อาจไม่มีเลย ประชาชนเรียกร้องใดๆ ผู้มีอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะผู้มีอำนาจการบริหาร คณะรัฐบาลจะไม่รับฟังเสียงประชาชน

ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยเป็นพลังขับเคลื่อนการเมือง มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางประเทศ ผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง ก่อนการเลือกตั้ง ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง นโยบายของพรรคการเมือง เปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย พร้อมใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล ได้ตอบกับผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างสร้างสรรค์ มี ส่วนหลังการเลือกตั้ง ติดตามผลงานรัฐบาล ตรวจสอบว่านโยบายที่หาเสียงไว้ได้ถูกนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ การทำงานของรัฐบาลอย่างสร้างสรรค์ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ตรวจสอบการใช้อำนาจ งบประมาณ และนโยบายต่างๆ ว่าโปร่งใสและเป็นธรรมหรือไม่ ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การเข้าร่วมประชาพิจารณ์ การรณรงค์ต่อต้านการทุจริต การเสนอแนะแนวทางพัฒนานโยบาย การเข้าร่วม การชุมนุมประท้วงหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองยังขึ้นอยู่กับระดับของพัฒนาการทางการเมือง ความตื่นตัวในทางการเมือง (สำนักประสานงานการเมือง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2567)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 กำหนดบทบาทหน้าที่ปวงชนชาวไทย ทำหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย ควบคู่กับการมีส่วนร่วมบริหารจัดการรัฐ ติดตามการดำเนินการของรัฐ หน้าที่ของรัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) เห็นได้ว่า หน้าที่ของชาวไทยและรัฐต้องมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมต่างของรัฐ ครอบคลุมถึงกิจกรรมทางการเมืองทุกระดับ โดยเฉพาะการเมืองท้องถิ่นที่มีกิจกรรมทางการเมืองส่งผลตรงต่อประชาชน

การเมืองภาคประชาชน แสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการเมืองการปกครองในท้องถิ่น ประชาชนแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา พัฒนาท้องถิ่นสร้างความร่วมมือประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมมือทำงานพัฒนาท้องถิ่นไปด้วยกัน สร้างความเข้าใจประชาชนให้มีความเข้าใจ กลไกการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นเข้าใจ กระบวนการตัดสินใจ เข้าใจสิทธิหน้าที่ตนเอง ฝึกฝนทักษะการมีส่วนร่วม ฝึกฝนทักษะการคิด วิเคราะห์ ทักษะ การสื่อสารทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น สร้างความไว้วางใจ การมีส่วนร่วมช่วยสร้างความไว้วางใจ ระหว่างประชาชนกับองค์กรปกครองท้องถิ่น ช่วยให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และเกิดความเข้าใจในระบบการเมืองมากยิ่งขึ้น (ศักดา พลเข้ม และคณะ, 2564)

การมีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่น ประชาชนสามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือเข้าร่วมคณะกรรมการต่างๆขององค์กรปกครองท้องถิ่น ร่วมจัดกิจกรรมทางการเมืองกับนักการเมืองท้องถิ่น จัดกิจกรรมเสวนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักการเมืองในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาชน เสนอแนะความคิดเห็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการชุมชน ควบคู่กับการเปิดรับฟังเสียงประชาชนส่วนน้อย สอดคล้องกับหลักทางการเมืองที่ปรากฏในอาธิปไตยยสูตร ว่าด้วยอาธิปไตย

ภิกษุทั้งหลาย อาธิปไตย(ความเป็นใหญ่) 3 ประการนี้

อาธิปไตย 3 ประการ อะไรบ้าง คือ

1. อัตตาธิปไตย (ความมีตนเป็นใหญ่)
2. โลกาธิปไตย (ความมีโลกเป็นใหญ่)
3. ธัมมาธิปไตย (ความมีธรรมเป็นใหญ่)

ฯลฯ ภิกษุทั้งหลายเห็นประจักษ์ว่า “ความเพียรที่เราเริ่มไว้แล้วจักไม่ย่อหย่อน สติที่ตั้งมั่นแล้วจักไม่เลอะเลือน กายที่สงบแล้วจักไม่กระสับกระส่าย จิตที่ตั้งมั่นแล้วจักมีอารมณ์แน่วแน่” เธอยกธรรมเท่านั้นให้เป็นใหญ่ ละอกุศล บำเพ็ญกุศล ละกรรมที่มีโทษ บำเพ็ญกรรมที่ไม่มีโทษ รักษาตนให้บริสุทธิ์ภิกษุทั้งหลาย นี้เรียกว่า ธัมมาธิปไตย (อง.เอกก. (ไทย)20/40/201)

ธัมมาธิปไตยเมื่อนำมาประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยเพื่อให้เกิดการการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ทั้งนี้เพราะ การจัดทำแผนงาน โครงการงบประมาณที่จำกัด การใช้เสียงส่วนมากอาจทำให้เสียงส่วนน้อยไม่ได้รับประโยชน์ กิจกรรมทางการเมืองของประชาชนมีลักษณะนำคุณธรรม การอยู่ร่วมกัน การแบ่งปันผลประโยชน์ มีสติรับฟังตั้งจิตเป็นกุศลให้เสียงส่วนน้อยในชุมชนได้รับผลประโยชน์ ได้รับความยุติธรรม มีส่วนร่วมกิจกรรมบริหารจัดการท้องถิ่น

จากปัญหาและความต้องการดังกล่าว การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เป็นสิ่งที่น่าค้นหาค้นหาองค์ความรู้ ประสบการณ์การจัดกิจกรรมทางการเมืองพร้อมกับการใช้คุณธรรม และธัมมาธิปไตยรูปแบบประชาธิปไตยวิถีพุทธ วิถีไทยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจศึกษา การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เพื่อการประยุกต์หลักธัมมาธิปไตยเป็นแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง การทำหน้าที่ประชาชนไทย การมีส่วนร่วมบริหารจัดการท้องถิ่น ผ่านการจัดกิจกรรมทางการเมืองภาคประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
3. แนวทางการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก

หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชน

การเมืองไทย ประชาธิปไตยแบบไทยไม่สมบูรณ์เหมือนประชาธิปไตยสังคมโลก การทุจริตทางการเมือง อ้างประชาธิปไตย เลือกตั้งมีการทุจริตเลือกตั้ง ซื่อสัทธิ ขาดเสีย ใช้อำนาจล้นการเลือกตั้งด้วยวิธีการต่างๆ ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง แต่สามารถประนีประนอม ไม่เกิดความขัดแย้งรุนแรงเหมือนต่างประเทศ ยอมและให้อภัยเพื่อให้เกิดการสร้างความร่วมมือทางการเมืองด้วยคุณธรรมตามหลักธรรมาธิปไตย

หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชน เป็นการจัดกิจกรรมทางการเมืองเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทางการเมืองเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น สนับสนุนหรือต่อต้าน ส่วนมากเป็นกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่น เนื่องจาก กิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นมีผลต่อการใช้ชีวิต ผลการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมทางการเมือง มีผลต่อการจัดทำแผนงานโครงการในท้องถิ่น แต่ความเห็นต่างทางการเมืองส่งผลต่อความขัดแย้งในชุมชน กิจกรรมทางการเมืองในชุมชนจำเป็นต้องใช้คุณธรรมกับประชาธิปไตยผสมผสานตามหลักธรรมาธิปไตยในอาธิปไตยยสูตร ว่าด้วยอาธิปไตย

ภิกษุทั้งหลาย อาธิปไตย (ความเป็นใหญ่) 3 ประการนี้

อาธิปไตย 3 ประการ อะไรบ้าง คือ

1. อัตตาธิปไตย (ความมีตนเป็นใหญ่)
2. โลกาธิปไตย (ความมีโลกเป็นใหญ่)
3. ธัมมาธิปไตย (ความมีธรรมเป็นใหญ่)

หลักการใช้อำนาจทางการเมือง ผู้ร่วมกิจกรรมทางการเมืองแสดงพฤติกรรมทางการเมืองอย่างเปิดเผยและไม่เปิดเผย 3 รูปแบบ 1. แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้ความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ต้องการให้ผู้อื่นทำตาม เน้นการใช้อำนาจ 2. แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้ความคิดเห็นของผู้ร่วมประชุมเป็นใหญ่ ใช้วิธีการลงมติ ระดมความคิดเห็น ใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้เสียงข้างมาก อาจใช้วิธีการตรงไปตรงมาหรือวิธีการทุจริต รูปแบบดังกล่าวเรียก “ประชาธิปไตย” 3. แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้ความคิดเห็นของเสียงส่วนมากและเสียงส่วนน้อยให้เกิดการอยู่ร่วมกัน

การใช้ประโยชน์ร่วมกัน ลดความความขัดแย้งให้น้อยที่สุด นำความขัดแย้งสร้างเป็นงานสร้างสรรค์
ทางการเมือง

หลักธรรมาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองใช้ความมีคุณธรรมเป็นใหญ่ ยังไม่การกำหนด
เป็นข้อกฎหมายโดยตรงๆ แต่ทุกครั้งที่ต้องการอยู่ร่วมกัน คุณธรรมจะถูกนำมาใช้สร้างการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกัน “ธรรมาธิปไตย” นักวิชาการทางพระพุทธศาสนาได้อธิบายเพื่อ
เป็นแนวทางปฏิบัติสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตย

ประชาธิปไตย ประชาชนต้องถือธรรมเป็นใหญ่ เป็นอันว่าต้องเอาธรรมเป็นใหญ่ ต้องเชิดชู
ธรรม พระพุทธเจ้าตรัสว่า “เราถือธรรมเป็นใหญ่ เราเคารพธรรม” และพระองค์ได้ตรัสถึงคุณสมบัติ
ของผู้ที่จะเป็นจักรพรรดิว่าเป็น ธรรมาธิปไตย คือ ถือธรรมเป็นใหญ่ ถือความจริง ความถูกต้อง ความ
ดีงาม และถือหลักการเป็นใหญ่ คำว่า “อธิปไตย” นั้น เวลานี้ต้องแยกแยะว่ามีการใช้ใน 2 ความหมาย คือ

1. ความหมายที่บัญญัติกันในสมัยปัจจุบัน หมายถึงระบอบการปกครองที่ใครเป็นใหญ่หรือ
เป็นเจ้าของอำนาจ เช่น ราชาธิปไตย ได้แก่ระบอบการปกครองที่องค์ราชาหรือพระมหากษัตริย์เป็น
ใหญ่ เป็นเจ้าของอำนาจตัดสินใจ อภิชนาธิปไตย ได้แก่ระบอบการปกครองที่กลุ่มคนชั้นสูงเป็นใหญ่
ประชาธิปไตย ได้แก่ ระบอบการปกครองที่ประชาชนเป็นใหญ่ เป็นเจ้าของอำนาจตัดสินใจ คือ เป็น
เรื่องของรูปแบบหรือระบบแห่งกิจการของสังคม

2. ความหมายเดิมซึ่งใช้ในหลักธรรม หมายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะท่าทีแห่งจิตใจและการ
ปฏิบัติของบุคคล ที่จะยึดถืออะไรเป็นใหญ่ ให้ความสำคัญสูงสุดแก่สิ่งใด เอาอะไรเป็นเกณฑ์ เป็น
มาตรฐานในการตัดสินใจ และในการปฏิบัติจัดทำกิจการต่างๆ ซึ่งโดยทั่วไปมี 3 อย่าง คือ

1) อัตตาธิปไตย ถือตนเป็นใหญ่ เอาความพอใจชอบใจ ผลประโยชน์ เกียรติหรือ
ศักดิ์ศรีของตนเป็นเกณฑ์ อย่างดีก็เอาความเคารพตัวเองเป็นใหญ่

2) โลกาธิปไตย ถือโลกเป็นใหญ่ คือเอาความนิยมหรือกระแสสังคม เสียงชื่นชมยก
ย่อง การที่หกลีแข้งคำนินทา หาแต่คำสรรเสริญ การจะได้รับคะแนนนิยมเป็นเกณฑ์

3) ธรรมาธิปไตย ถือธรรมเป็นใหญ่ คือยึดถือหลักการ เอาความจริง ความถูกต้อง
ความดีงาม ความเป็นไปตามเหตุผล กฎกติกา และกฎหมายที่วางเป็นหลักไว้ เป็นเกณฑ์ตัดสิน
(พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2541)

ธรรมาธิปไตยเป็นหลักธรรมสำคัญประการหนึ่งในพระพุทธศาสนานำมาประพจน์ปฏิบัติหรือ
นำไปประยุกต์ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจที่ก่อให้เกิดผลต่อพฤติกรรมทางกายและวาจาของบุคคลนั้นๆ อัน
เป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นคุณภาพทางจิตใจ ส่วนในแง่ของสังคมธรรมาธิปไตยอาจจะเป็นตัวชี้วัดได้ว่า
สังคมนั้นๆ มีคุณภาพ มีความสงบ มีความสุขขึ้นอยู่กับคุณภาพของปัจเจกบุคคล (พระเทพปริยัติเมธี,
2564)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในยุคสมัยใหม่ มีหลากหลายมุมมอง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลายไปกว่าอดีต ไม่ได้จำกัดอยู่แค่การใช้เสียงข้างมากจากการเลือกตั้ง หรือการใช้อำนาจของบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่กิจกรรมทางการเมืองรูปแบบอื่น ๆ มีความสำคัญไม่แพ้กัน การพึ่งพาเสียงข้างมากจากการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ผลการเลือกตั้งที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า แม้จะชนะด้วยเสียงข้างมาก แต่บางครั้งก็ไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ นำไปสู่ความขัดแย้งและความไม่มั่นคงทางการเมือง ส่งผลเสียต่อประเทศอย่างรุนแรง เศรษฐกิจชะงักงัน ประชาชนสูญเสียความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แท้จริง ต้องอาศัยการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม ผู้มีส่วนร่วมทุกคนต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน การใช้อำนาจ ควรอยู่บนพื้นฐานของธรรมาภิบาล เสียงข้างน้อยก็ควรมีโอกาสในการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น และได้รับประโยชน์จากการตัดสินใจ รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลากหลาย เช่น การประท้วง การรณรงค์ การเสนอแนะ การร่วมกิจกรรมขององค์กรภาคประชาชน ล้วนมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบ ถ่วงดุล อำนาจ และผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ประชาชนทุกคนมีสิทธิ และหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การใช้สิทธิอย่างชาญฉลาด มีสติ รับผิดชอบ และคำนึงถึงส่วนรวมนำไปสู่สังคมประชาธิปไตย ยุติธรรม สงบสุข และยั่งยืน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ปัญหาทุจริตทางการเมือง ปัญหาทุจริตโครงการต่างๆ ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เริ่มตั้งแต่การจัดทำแผนงานโครงการพัฒนาท้องถิ่น การจัดสรรผลประโยชน์ให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นรูปแบบหนึ่งตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเป็น "การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน" โดยรัฐมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในสังคมไทยเข้ามามีบทบาทในการ “ร่วมรับรู้ร่วมคิด ร่วมสร้างและร่วมตัดสินใจ” ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 หมวด 16 ว่าด้วยเรื่องการปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 (1) ได้บัญญัติเรื่องการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง โดยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แสดงความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต ใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระ ปราศจากการครอบงำ (กลุ่มงานสารนิเทศสำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎร, ม.ป.ป.)

สรุปได้ว่า การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายกนั้น การเมืองในตำบลดอนยอ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่อาจเกิดปัญหา การใช้ความคิดเห็นส่วนตัวและอำนาจ ประชาชนอาจใช้อำนาจ

ตนเองเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ตามวิธีการแบบประชาธิปไตย เช่น การลงมติเสียงข้างมาก แต่อาจทำให้เสียงข้างน้อยสูญเสียผลประโยชน์ เกิดความขัดแย้ง แนวทางแก้ไข ประชาชนจำเป็นต้องแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับเสียงข้างน้อย ประยุกต์ใช้คุณธรรมของเสียงข้างมาก และคุณธรรมของเสียงข้างน้อยให้เกิดการอยู่ร่วมกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอมืองนครนายก จังหวัดนครนายก” ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จำนวน 4,817 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอ อำเภอมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จำนวน 370 คน ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973)

เครื่องมือวิจัยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอมืองนครนายก จังหวัดนครนายก 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. เกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ได้แก่ 1. อัตตาธิปไตย การแสดงความคิดเห็นตนเอง 2. โลกาธิปไตย การแสดงความคิดเห็นเสียงส่วนมาก 3. ธัมมาธิปไตย การระดมความคิดเห็นประสานด้วยคุณธรรม

ผลการวิจัย

การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอมืองนครนายก จังหวัดนครนายก สรุปได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอมืองนครนายก จังหวัดนครนายก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่า การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอมืองนครนายก จังหวัด

นครนายก ลักษณะของการเลือกตั้งการลงมติการจัดทำโครงการพัฒนาต่างๆภายใต้แผนงานพัฒนา เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ระดมความคิดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดการประสานงาน ระหว่างสมาชิกในชุมชนรวมถึงการจัดทำแผนโครงการพัฒนาที่ไม่เป็นทางการ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาค ประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนต่างกัน ระดับความคิดเห็นต่อการ ประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการการประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก การนำหลักธรรมาธิปไตย เสริมพลังประชาชน มุ่งส่งเสริม การมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านกิจกรรมและโครงการต่างๆ ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก พบว่า การการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอ เมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จัดให้ประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัด นครนายก รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบเป็นทางการในลักษณะของการเลือกตั้งการลงมติการจัดทำ โครงการพัฒนาต่างๆภายใต้แผนงานพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนยอซึ่งรูปแบบจะเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชนเข้าร่วมลงมติให้ดำเนินโครงการและกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตยการเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมือง นครนายก จังหวัดนครนายก โดยการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และทรัพยากรที่มีจำกัดส่งผลให้บาง กิจกรรม บางโครงการเกิดความขัดแย้งภายในตำบล การประสานพูดคุยแลกเปลี่ยนเพื่อให้เกิดการ แบ่งปันผลประโยชน์ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนรัฐ สะอาด เอี่ยมและคณะ** ได้วิจัยเรื่อง “ธรรมาธิปไตย: จากหลักรัฐสู่หลักการปกครองที่ยั่งยืน: ในยุค รัตนโกสินทร์ จากรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชสมัยรัชกาลที่ 10” ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมาธิปไตยนี้ ไม่ใช่ระบบการเมืองการปกครอง แต่เป็นแนวความคิดที่ถือหลักความถูกต้อง ความยุติธรรมเป็นหลัก ในการปกครอง และหลักธรรมาธิปไตยพระพุทธรองค์ เน้นที่หลัก “ละอกุศล บำเพ็ญกุศล ละกรรมที่มี โทษ บำเพ็ญกรรมที่ไม่มีโทษ รักษาใจตนให้บริสุทธิ์” และในปฐมบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์ ไทยในรัชสมัยรัชกาลที่ 6-10 มีหลักการที่สอดคล้องกับหลักการของโอวาทปาติโมกข์ใน พระพุทธศาสนา เน้นที่การห้ามทำสิ่งไม่ดี สร้างแต่สิ่งดี และมุ่งพัฒนาจิตใจคนเป็นสำคัญ และ สอดคล้องกับ**พระครูอรุณสุตาลังการและสามารถ บุญรัตน์** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาความ

เป็นธรรมาธิปไตยของผู้นำชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ธรรมาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนา ลักษณะของผู้นำชุมชนยึดถือหลักการที่ถูก ยึดหลักเหตุผลยึด และการไม่ยึดกระแสเสียงคนส่วนใหญ่ที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมกระบวนการพัฒนาความเป็น ธรรมาธิปไตยของผู้นำชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยและการสังเคราะห์ความรู้ “การประยุกต์หลักธรรมาธิปไตย การเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก” ผลที่เกิดจากการ การเมืองภาคประชาชนในตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จัดให้ประชาชนใน ตำบลดอนยอ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบเป็นทางการใน ลักษณะของการเลือกตั้งการลงมติการจัดทำโครงการพัฒนาต่างๆ เมื่อความขัดแย้งเกิดขึ้น นำหลัก คุณธรรมทางพระพุทธศาสนาควบคู่กับข้อกฎหมายตามหลักรัฐธรรมนูญใช้สร้างการมีส่วนร่วมทางการ เมืองการปฏิบัติตามระเบียบราชการเพื่อให้เกิดการตรวจสอบการกระทำทุจริตและปรับ ตามสภาพ ความต้องการพัฒนาในตำบลดอนยอให้เกิดการจัดการทรัพยากรให้ครอบคลุมกับทุกกลุ่มมากที่สุด ใน ส่วนที่มีความจำเป็นจะต้องแบ่งปันและดูแลเสียงข้างน้อยมีการระดมความคิดระดมคุณธรรมของการ อยู่ร่วมกันเพื่อแบ่งปันผลประโยชน์ส่งผลให้การเมืองท้องถิ่นในตำบลดอนยอมีลักษณะผสมผสาน ระหว่างการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยกับการเมืองเชิงคุณธรรมส่งผลให้การพัฒนามีลักษณะ ผสมผสานสร้างความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในชุมชนตำบลดอนยอ

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานสารนิเทศสำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (ม.ป.ป.) **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ธนรัฐ สะอาดเอี่ยมและคณะ. (2564) ธรรมาธิปไตย: จากหลักธรรมสู่หลักการปกครองที่ยั่งยืน: ในยุค รัตนโกสินทร์ จากรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชสมัยรัชกาลที่ 10 **วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 12 (1), 97-106
- พระครูอรุณสุตาลังการและสามารถ บุญรัตน์. (2559). รูปแบบการพัฒนาความเป็นธรรมาธิปไตยของ ผู้นำชุมชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช. **มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช**. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพปริยัติเมธี. (2564). สังคมธรรมาธิปไตย, **วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. 8 (3), 375-384

พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2541) **ธรรมกับไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (6 เมษายน 2560). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, น. 13-17.

ศักดิ์ดา พลเข็มและคณะ. (2564). ประชาชนกับการมีส่วนร่วมต่อการเมืองการปกครองในท้องถิ่น, **วารสารวิจัยวิชาการ**. 4 (2), 269-282.

สำนักประสานงานการเมือง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. **พัฒนาการมีส่วนร่วมในทางการเมืองกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและพหุการเมือง : การเมืองภาคประชาชน**. (ออนไลน์), แหล่งที่มา : https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_news.php?nid=16001&filename=visit [26 มิถุนายน 2567].

Yamane, T. (1973). **Statistic: An Introductory Analysis**. New York: Harper and Row.

**การพัฒนาครูต้นแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการพัฒนา
การเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก : โรงเรียนบ้านทองหลาง**
Master teacher development professional learning community affecting the
learning development of students in small schools :
Ban Thong Lang School

อนุสรณ์ มะเตือชุมพร
Anusorn Madeuchumpron
โรงเรียนบ้านทองหลาง
Ban Thong Lang School.
E-mail: kruben9999@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการพัฒนาครูต้นแบบโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 2) ศึกษาการพัฒนาครูต้นแบบด้วยกระบวนการ PLC ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และ 3) ประเมินผลการพัฒนาครูต้นแบบที่ส่งผลต่อผู้เรียนและชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนบ้านทองหลาง ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนและผู้ปกครองจำนวน 188 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 17 คน และกลุ่มสนทนา 13 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ความต้องการพัฒนาพบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาตนเองสู่การเป็นครูต้นแบบผ่านกระบวนการ PLC โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$) โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน
- 2) การพัฒนาครูต้นแบบพบว่า กระบวนการ PLC ช่วยให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนานวัตกรรมการสอน และการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก
- 3) ผลการพัฒนาพบว่า ครูต้นแบบสามารถขับเคลื่อนการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น อีกทั้งยังส่งผลเชิงบวกต่อชุมชนในเขตบริการ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

คำสำคัญ: ครูต้นแบบ, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC), โรงเรียนขนาดเล็ก, การพัฒนาการเรียนรู้

Abstracts

This research aimed to: 1) study the needs for master teacher development through a Professional Learning Community (PLC); 2) examine how master teacher development using the PLC process affects student learning development; and 3) evaluate the impact of master teacher development on students and the service area community of Ban Thong Lang School. The study employed a mixed-methods research design. The population and samples included 188 students and parents, 17 key informants, and 13 focus group participants. Research instruments consisted of questionnaires and interviews. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The research results revealed that:

1) Development Needs: Teachers' overall need to develop themselves into master teachers through the PLC process was at a high level ($\bar{x} = 4.41$), focusing on building collaborative networks to enhance instructional quality.

2) Master Teacher Development: The PLC process facilitated knowledge sharing, innovative teaching development, and systematic teamwork. This directly contributed to improving learning behaviors and addressing student issues within a small school context.

3) Development Outcomes: Master teachers effectively drove student learning, resulting in improved academic achievement. Furthermore, it fostered positive impacts on the service area community, increasing trust and collaboration between the school and the community in joint educational development

Keywords: Master Teacher, Professional Learning Community (PLC), Small School, Learning Development

บทนำ

การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเป็นการร่วมกันสร้างโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ยั่งยืน: ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผูกโยงกับชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

การปฏิรูปการศึกษาช่วงปี 2542 หลักการจัดการศึกษาที่สำคัญ คือ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย การยึดมาตรฐาน และการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและการปฏิรูปการศึกษาช่วงปี 2552-2561 เป็นการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง มีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ 1. พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ 2. พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่และมาตรฐาน

การศึกษาของชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่ง ยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา และให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา โดยการกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา รูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาคือ การให้อิสระสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและตามความถนัดของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

โรงเรียนบ้านทองหลาง เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านจำนวนครูภายในโรงเรียน ปัญหาการบริหารสถานศึกษาช่วงปีการศึกษา 2561 ถึง 2563 พบว่า ช่วงปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านทองหลาง ประสบปัญหาอย่างหนักโดยเฉพาะปัญหาในชุมชน ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่น มีการย้ายเด็กนักเรียนไปเรียนในสถานศึกษาอื่นหรือสถานศึกษาใกล้เคียง ชุมชนไม่ได้ให้ความร่วมมือในการสนับสนุน หรือการพัฒนาโรงเรียน ครูมีจำนวนลดลง ขาดการบรรจุครูทดแทนครูเกษียณเนื่องจากจำนวนนักเรียนมีน้อย และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาหลัก คือ ชุมชนขาดความเชื่อมั่นต่อครู เชื่อว่าครูไม่สามารถสอนนักเรียนให้มีความรู้ได้เพียงพอ มีน้อยสอนไม่ครบทุกชั้น การพัฒนาครูมีการทิ้งนักเรียนเป็นเวลาหลายวัน ขาดการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ อีกทั้งโครงการกิจกรรมประจำปีที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาครู พัฒนานักเรียนไม่เป็นที่ยอมรับของชุมชน

การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของแนวทางการศึกษาในปัจจุบัน การพัฒนาครู การเพิ่มจำนวนครูโรงเรียนบ้านทองหลาง ต้องดึงทุนในชุมชนมาร่วมพัฒนาศักยภาพครู พัฒนาไปพร้อมกับการสอนเด็กนักเรียน ที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียน พร้อมกับการพัฒนาชุมชน และผลการพัฒนาครูโรงเรียนบ้านทองหลาง ผู้ที่ได้รับประโยชน์จะไม่ใช่เพียงตัวครูกับนักเรียน แต่ถ้าว่า ผลการพัฒนาครูต้องขยายผลไปยังชุมชน วัดและโรงเรียน เกิดเป็นพลังเรียนรู้ร่วมกัน เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ องค์ความร่วมมือนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครู แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และการบริหารจัดการเรียนรวม คือ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาครู ในด้านการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรวม สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ใช้วิธีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (พัทธนันท์ วงษ์วิชัยุทธิ์, 2550)

การพัฒนาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บำรุง ปองนาทราย (2564) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า โครงการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งส่งผลให้ครูมีความมั่นใจและทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ด้วยเหตุผลและความสำคัญข้างต้น การพัฒนาครูต้นแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลางนั้น จำเป็นต้องนำปัจจัยสภาพแวดล้อมจัดการศึกษามาพัฒนาครูมาพัฒนางานประจำของครูด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา

โดยใช้รูปแบบเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียนกับครู ผู้ปกครอง พระสงฆ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน สมาชิกชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนบ้านทองหลาง พร้อมกับดึงศักยภาพเครือข่ายมาช่วยพัฒนาครู โรงเรียนบ้านทองหลางให้มีศักยภาพสูงเพียงพอต่อการพัฒนานักเรียนและชุมชนที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นครูโรงเรียนบ้านทองหลาง

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา การพัฒนาครูต้นแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก : โรงเรียนบ้านทองหลาง ซึ่งผลการวิจัยนำไปพัฒนาการบริหารโรงเรียนบ้านทองหลาง ขยายผลพัฒนาครูให้มีศักยภาพสูงสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูที่มีข้อจำกัดต่าง ๆ ได้ด้วยความสุขกาย สุขใจ มุ่งมั่นพัฒนานักเรียน พัฒนาโรงเรียนบ้านทองหลาง ร่วมพัฒนาชุมชน และนำไปสู่การสร้างโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรม เกิดเป็นครูต้นแบบร่วมเรียนรู้จำนวนมากในชุมชนบ้านทองหลาง ส่งเสริมศักยภาพคนในชุมชน มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันตลอดชีวิต ร่วมพัฒนาโรงเรียนชุมชนให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนทุกช่วงวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาครูต้นแบบโดยใช้วิธีการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนบ้านทองหลาง
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาครูต้นแบบโดยใช้วิธีการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลาง
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูต้นแบบส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลางและชุมชนเขตรับบริการ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู

ครูคือหัวใจสำคัญของการศึกษา ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ครูต้องมีความรู้ความสามารถรอบด้าน มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2550) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน คือ สภาพการเรียนรู้ที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาวิชา และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ชั้นหรือระดับชั้นของผู้เรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนและในชีวิตจริง

การพัฒนาครู มีความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรทางการศึกษาให้สามารถประสบความสำเร็จ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 อธิบายว่า คำว่า “ครู” นั้นมาจากรากศัพท์ในภาษาบาลีว่า “คุรุ - ครู” หรือจากภาษาสันสกฤตว่า “คุรุ ในความหมายที่เป็นคำนาม แปลว่า “ผู้สั่งสอนศิษย์หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ด้วยเหตุนี้ครูเป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาตนเอง และรับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานและพัฒนาตนเองทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการ

สร้างเครือข่ายการพัฒนาเพื่อช่วยครู ให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยเน้นการสอนของครู ให้น้อยลงและให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และปฏิบัติได้ด้วยตนเองมากขึ้น (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่ง การเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน, 2557)

การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นกระบวนการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่องตามช่วงอาชีพครู เพื่อความ มั่นใจว่าครูจะมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติการสอนท่ามกลางการ เปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และ การสอน (นาริรัตน์ รักวิจิตรกุล, 2560)

อรุณี สติยภัตติกุล (2542) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัด กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกทักษะและกระบวนการทางปัญญาจนเกิดการ เรียนรู้ด้วยตนเองกิจกรรมและประสบการณ์ที่หลากหลายจะช่วยเสริมซึ่งกันและกัน ช่วยให้ผู้เรียนได้ ใช้ทักษะและกระบวนการต่าง ๆ อย่างครอบคลุม ไม่น่าเบื่อหรือซ้ำซาก กิจกรรมนอกชั้นเรียนจะเพิ่ม แรงจูงใจในการเรียน ผู้เรียนจะรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น อยากรู้ อยากเห็น และเป็นอิสระมากยิ่งขึ้น

กล่าวได้ว่า ครูต้องเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จะช่วย ให้ครูสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างสรรค์ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

โรงเรียนขนาดเล็กต้องการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้บริหาร ชุมชน และผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีให้กับนักเรียน ด้วยทรัพยากรที่มี อยู่อย่างจำกัด เราสามารถร่วมกันคิดค้นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่

วิจารณ์ พานิช (2555) ได้ให้ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไว้ว่า ครู รวมตัวกันเป็นชุมชนเรียนรู้ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เปิดโอกาสให้ครูเป็นประธานขับเคลื่อน การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกันทั้งจากภายในและจาก ภายนอกให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนและชุมชน ผ่านกระบวนการทำงานอย่างมืออาชีพ เรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นำไปสู่การพัฒนาชุมชนตามความหมายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ (PLC) ไว้ดังนี้

Hord (2004) ชุมชนการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ มีอิทธิพลอย่างมากต่อคุณภาพการสอน ของครู การรวมตัวกันของครูให้เข้มแข็งเพื่อทำงานสร้างสรรค์ แลกเปลี่ยนแบ่งปันประสบการณ์ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มีองค์ประกอบหลักในกระบวนการ ได้แก่

- 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)
- 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork)
- 3 ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership)
- 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development)
- 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community)
- 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure)

กล่าวได้ว่า การพัฒนาครูโรงเรียนบ้านทองหลาง ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก การพัฒนาครูด้วยการพัฒนาตนเองเรียนรู้ร่วมชุมชนสร้างความตระหนัก และให้มุมมองใหม่ต่อสาธารณชน และวงการวิชาชีพครูที่ต้องเน้นและเห็นคุณค่าของความจำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีความเป็นมืออาชีพยิ่งขึ้น ครูโรงเรียนบ้านทองหลางสามารถพัฒนาตนเองได้จากงานประจำ อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชน การเรียนรู้แห่งวิชาชีพ ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่ตนรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาครู พัฒนานักเรียน พัฒนาโรงเรียน พัฒนาชุมชน เริ่มต้นด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมพัฒนาโรงเรียน ปรับตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

“การพัฒนาครูต้นแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก : โรงเรียนบ้านทองหลาง” โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาครูต้นแบบโดยใช้วิธีการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนบ้านทองหลาง 2. เพื่อศึกษาการพัฒนาครูต้นแบบโดยใช้วิธีการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลาง 3. เพื่อผลการพัฒนาครูต้นแบบส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลางและชุมชนเขตรับบริการ และใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative research)

ผลการวิจัย

การพัฒนาครูต้นแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก : โรงเรียนบ้านทองหลาง ปัญหาขาดแคลนครู เนื่องจากโรงเรียนบ้านทองหลางเป็นในโรงเรียนขนาดเล็ก งบประมาณมีน้อย การเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองทำได้ยากเนื่องจาก การอบรมพัฒนาตนเองส่วนมากต้องเดินทางไปร่วมอบรมภายนอกโรงเรียนบ้านทองหลาง ต้องทิ้งนักเรียน เป็นภาระเพื่อนครู บางครั้งต้องทิ้งนักเรียนไปหลายวัน สร้างภาระให้เพื่อนครู อีกทั้งภาระงานครูมีมากและซับซ้อน นอกเหนือจากภาระงานสอนประจำ ด้วยเหตุผลดังกล่าว งานพัฒนาครูต้องเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และจัดกิจกรรมพัฒนาครูไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมโครงการบริหารวิชาการประจำปีการศึกษา เพื่อให้ผลการพัฒนาครูส่งผลต่อการพัฒนา นักเรียนไปพร้อม ๆ และการพัฒนาโรงเรียนบ้านทองหลางต้องให้เกิดการเชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน ดังพลังการมีส่วนร่วมชุมชนเข้ามาสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านทองหลาง

การสนับสนุนพัฒนาโรงเรียนบ้านทองหลาง เมื่อชุมชนร่วมเรียนรู้ปัญหาโรงเรียน ปัญหาการพัฒนาครู การพัฒนาทางวิชาชีพครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนบ้านทองหลางได้งบประมาณสนับสนุนโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม หากโรงเรียนไม่มีการพัฒนาครู แรงจูงใจให้ครูใหม่ย้ายเข้าสู่โรงเรียนมีจำนวนน้อยตามไปด้วย สำหรับโรงเรียนมีการพัฒนาครู จูงใจให้ครูย้ายเข้าสู่โรงเรียน ครูจิตอาสา ภูมิปัญญาท้องถิ่นแสดงความต้องการสนับสนุนครูใน

โรงเรียน ส่งผลให้จำนวนครูเพิ่มมากขึ้น และเรียนรู้ปัญหาความต้องการของครู สามารถร่วมแสวงหา
งบประมาณมาสนับสนุนการบริหารจัดการจ้างครูเพิ่มขึ้นได้ หรือแม้แต่การสนับสนุนครูอัตราจ้าง ครู
ผู้ช่วยสอนสามารถดำเนินการได้ในรูปแบบต่าง ๆ จากผู้ให้การสนับสนุน เนื่องจากปัญหาชุมชนขาด
ความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน สะท้อนจาก จำนวนนักเรียนลดลง การย้ายนักเรียนไปเรียนต่างถิ่น โรงเรียน
ขาดการพัฒนาและขาดการจัดรูปแบบการเรียนการสอนจึงนักเรียนได้สนใจเรียนรู้ รวมถึงผลการ
พัฒนานักเรียนมีระดับผลการประเมินต่ำ สะท้อนกลับไปยังตัวครู แสดงว่าครูขาดการพัฒนา ดังนั้น
ครูต้นแบบโรงเรียนบ้านทองหลางร่วมกับชุมชน เรียนรู้ทางวิชาชีพครู นำปัญหาของโรงเรียนมาบริหาร
จัดการโดยผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนบ้านทองหลาง คณะสงฆ์อำเภอพระทองคำรวมถึงชุมชน
ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้สะท้อนปัญหาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาโรงเรียน เนื่องจาก
โรงเรียนเป็นทรัพยากรสำคัญของชุมชนทุกคนต้องเรียนรู้ปัญหาและนำปัญหามาร่วมบริหารและ
จัดการ วิสัยทัศน์ร่วมกำหนดเป้าหมายพัฒนาครูโรงเรียน เพิ่มการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เนื่องจากการ
พัฒนาครูส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลาง

รูปแบบการพัฒนาครูต้นแบบที่สัมพันธ์กับลักษณะชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
(STSLKC Model) มีความเหมาะสมในการนำไปใช้การพัฒนาครูต้นแบบ เกิดจากครูโรงเรียนบ้าน
ทองหลางพัฒนาตนเอง นำความต้องการนโยบายพัฒนาโรงเรียน ความต้องการของชุมชน การ
พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่โรงเรียนบ้านทองหลาง

Shared Vision: S ด้านวิสัยทัศน์ร่วมมองการพัฒนาโรงเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก

Team working together: T ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ คณะครูนำผลการเรียนรู้จัด
กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาโรงเรียน

Shared leadership: S ด้านภาวะผู้นำร่วม ครูต้นแบบกระตุ้นให้เพื่อนครู สมาชิกชุมชน
จิตอาสา นำความรู้ความสามารถสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ

Learning and professional development: L ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ
ครูต้นแบบพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามความสนใจของนักเรียน
ผู้ปกครอง เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่องของการใช้ชีวิตจริง

Kalyanamitra Community: K ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ครูต้นแบบสามารถแนะนำช่วย
สนับสนุนเพื่อนครูให้พัฒนาตนเอง พัฒนานักเรียน พัฒนาชุมชน เกิดเครือข่ายสนับสนุนพัฒนาครู
ต้นแบบร่วมพัฒนาโรงเรียน

Community support structure: C ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ครูต้นแบบจัด
กิจกรรมแผนงานประจำปี แผนงานพัฒนาโรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากร สนับสนุน
แนวทางแก้ปัญหาขาดแคลนครู สนับสนุนการพัฒนาสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาครู เรียนรู้ร่วมชุมชนนำความต้องการเพิ่มจำนวนครูเป็นปัญหาในลำดับแรก
ของการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียน ครูพัฒนาตนเองและพัฒนาจากการนำศักยภาพครูเครือข่าย
ภูมิปัญญาท้องถิ่น สมาชิกชุมชนจิตอาสา คณะสงฆ์วัดทองหลางสนับสนุนพัฒนาครู ช่วยให้ครูพัฒนา
ตนเอง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายในเวลา
รวดเร็วเนื่องจากครูเมื่อได้รับการพัฒนาความรู้สามารถเชื่อมโยงและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงาน

โครงการบริหารวิชาการ ชุมชนร่วมเรียนรู้ปัญหาความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อชุมชน ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนและทำให้นักเรียนมีจำนวนเพิ่มขึ้น เชื่อมต่อไปยังการสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐ อาจมีงบประมาณเพิ่มขึ้นตามจำนวนของนักเรียน แต่ถ้าว่า งบประมาณสามารถแสวงหาได้ในหลายรูปแบบ เมื่อโรงเรียนได้รับความเชื่อมั่นจากชุมชน ความร่วมมือในเชิงเครือข่ายทำให้เกิดการสนับสนุนงบประมาณในรูปแบบต่าง ๆ มากกว่าการได้รับงบประมาณในรูปแบบของตัวเงิน ดังเช่น คณะสงฆ์อำเภอพระทองคำสนับสนุนพัฒนาสิ่งปลูกสร้างของโรงเรียนบ้านทองหลางได้รับการสนับสนุนทั้งแรงงานและเงิน ทำให้สามารถนำงบประมาณและการรวมพลังของเครือข่ายเข้ามาสร้างการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงอาคารสถานที่ต่าง ๆ ได้รวดเร็วร่วมกับชุมชนเครือข่าย

การพัฒนาสิ่งปลูกสร้างภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนสามารถมองเห็นได้ในมุมมองบุคคลภายนอก แต่การพัฒนาแบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้ได้สนใจเรียนรู้และสามารถสร้างนวัตกรรม สร้างผลงานเชิงประจักษ์ เป็นมุมมองสำคัญ และผู้มีส่วนได้เสียกับโรงเรียนจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อชุมชน สร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง เนื่องจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนยังไม่เน้นพัฒนาให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลการเรียนรู้ถูกประเมินเป็นค่าคะแนน ทำให้รูปแบบการเรียนรู้ขาดการพัฒนาตามสภาพจริงการใช้ชีวิตของนักเรียน การเห็นคุณค่าของการเรียนไม่เกิดขึ้นจริง โดยเฉพาะการเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบัน ผ่านเครื่องมือสื่อสาร เรียนรู้จากการดูมากกว่าการอ่านและการเขียน ส่วนครูเน้นสอนแบบบรรยายให้อ่านและเขียน ขัดกับธรรมชาติตัวนักเรียน สื่อบางประเภทเข้าถึงเด็กนักเรียนได้ง่ายและชักจูงความคิดนักเรียนให้หลงผิดได้ง่าย

ครูเรียนรู้พัฒนาตนเอง ครูต้องพัฒนารูปแบบการสอน การจัดกิจกรรมการสอน ปรับรูปแบบการเรียนการสอนจากการดู การฟังบรรยายในชั้นเรียน สู่การปฏิบัติและประยุกต์ใช้ความรู้หลังเรียนรู้ของนักเรียนสะท้อนผลครูพัฒนาตนเองจัดกิจกรรมการสอนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง นักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้ที่แตกต่าง เหมาะสมกับการใช้ความรู้ตามสภาพจริง ครูเป็นแบบอย่างที่ดี มีกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน นำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นผลงานนักเรียนเชิงประจักษ์การขยายผลไปสู่ครอบครัว เรียนรู้จากการดู การอ่าน การเขียน การลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างผลงานหลังเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนรู้สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครองและชุมชน

การพัฒนาครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ในอนาคตโรงเรียนอาจมีจำนวนนักเรียนลดลง ครูมีจำนวนลดลง กิจกรรมการเรียนการสอนลดลง ครูควรเรียนรู้ร่วมกับเครือข่าย ดึงศักยภาพของเครือข่ายมาสนับสนุนพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน จะช่วยตอบสนองความต้องการของนักเรียน อาจช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครูได้ โดยเฉพาะรูปแบบการใช้เว็บไซต์ <http://www.pariyat.ac.th/thonglang/>, <http://E-learning.pariyat.ac.th/edc/> จัดทำเป็นหนังสือออนไลน์ <https://anyflip.com/bookcase/objwl> ซึ่งโรงเรียนบ้านทองหลางได้ร่วมมือกับเครือข่ายพัฒนาขึ้นช่วยสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วยเพิ่มเติมความสามารถของครูสามารถสอนได้ครบทุกชั้นเรียน ช่วยสอนเสริมเมื่อนักเรียนและผู้ปกครองสนใจเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาครู การพัฒนานักเรียนช่วยให้ชุมชน ซึ่งเคยขาดความเชื่อมั่น เกิดความเชื่อมั่น เข้ามาสนับสนุนร่วมพัฒนาโรงเรียนมากขึ้น และโรงเรียนบ้านทองหลางเป็นต้นแบบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก แหล่งเรียนรู้พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กลักษณะกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนร่วมกันระหว่างคณะครู นักเรียน รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน กำหนดแนวทางการพัฒนาครูในลักษณะเรียนรู้ร่วมกันไปพร้อมกับการพัฒนานักเรียน การนำโครงการบริหารวิชาการมาใช้เป็นฐานการพัฒนาโรงเรียนด้านต่างๆ เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันพัฒนาวิชาชีพบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม ช่วยให้ครูพัฒนาตนเองจากงานประจำลดปัญหาการทิ้งนักเรียน ลดสร้างภาระให้แก่เพื่อนครู แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงการงดเว้นให้ครูไปพัฒนานอกพื้นที่ เพียงแต่ มีการเรียนรู้ตามสภาพจริงในโรงเรียนใช้งานประจำพัฒนาครู พัฒนานักเรียนไปพร้อมกัน

การพัฒนาครูภายในโรงเรียนสะท้อนผลการพัฒนาครูได้จริง ผลการพัฒนานักเรียนเชิงประจักษ์ นักเรียนสามารถสร้างผลงาน สร้างรายได้หว่างเรียน สร้างชุดความรู้รองรับการพัฒนาตนเองส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถขยายผลจากการเรียนรู้สู่การพัฒนาชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้ชุมชนเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู การเรียนรู้ทางวิชาชีพนักเรียนที่สนใจ และอาชีพชุมชนสนใจ ก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองของครูต่อเนื่อง เกิดเครือข่ายเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนได้รับการพัฒนาตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง ตรงตามความต้องการของชุมชน เช่น การพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านทองหลางสามารถสร้างผลงานเชิงประจักษ์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ร้อยละ 5 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนร่วมกับครูช่วยเหลือชุมชนช่วงการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโควิด-19 ชุมชนได้รับผลกระทบมากและชุมชนได้รับผลกระทบจากภัยน้ำท่วม คณะครูและนักเรียนได้จัดกิจกรรมดูแลชุมชนเป็นการเรียนรู้และแสดงการมีคุณธรรมเมื่อชุมชนได้รับความเดือดร้อน ทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้อยู่กับชุมชนช่วยพัฒนาชุมชน และเป็นต้นแบบของการพัฒนาครู พัฒนานักเรียน ได้รับการยกย่องเป็นโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ

เอกสารอ้างอิง

- นาริรัตน์ รักวิจิตรกุล. (2560). การพัฒนาวิชาชีพครู. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 11(1) : 21-33.
- บุรชัย สิริมหาสาร. (2550). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บัณฑิต พอยส์.
- บำรุง ป้องนาทราย. (2564). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตามแนวปฏิบัติสู่ผลสัมฤทธิ์ขั้นสูง (High Impact Practices) โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์. ขอนแก่น : โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์.
- พัทธนันท์ วงษ์วิชัย. (2550). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กำแพงเพชร : ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน

- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579**. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน. (2557). **การยกระดับคุณภาพครูไทยในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน.
- อรุณี สติธัยภาศีกุล. (2542). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- Hord, S.M. (2004). **Learning together, leading together**. New York : Teachers College Press.